

Dnes v čísle:

Kandidáti na funkci
děkana PF UP
Druhý ročník symposia
Radiologie hrudníku
Molekulární patologie
Z galerie olomoucké
univerzity

Žurnál

27**Ročník 10 • Vychází 18. května 2001**

Akademické obci se představili kandidáti na děkana Právnické fakulty UP

V úterý 15. 5. se akademické obci a studentům představili kandidáti na funkci děkana PF UP: stávající děkan doc. Jiří Blažek, CSc., a proděkan pro zahraniční záležitosti JUDr. Michal Malacka. Oba kandidáti nejprve stručně nastílnili své programy (volební programy přetiskujeme na str. 6 a 7 v rubrice *Představujeme*), poté odpovídali na otázky Akademického senátu PF UP, které tlumočil předseda AS UP Mgr. M. Černý.

Jak oba kandidáti shodně uvedli, nechá-pou volbu děkana jako konkurenční boj. Jejich společnou snahou bude úspěšně provést Právnickou fakultu UP akreditačním řízením, posílit personální složení fakulty, prosadit doktorský studijní program a možnost habilitačního a profesorského řízení na PF UP. Důležitou otázkou je podle M. Malacky změna dosavadních postojů jak vedení univerzity, tak pedagogického sboru a studentů PF UP k fakultě. Jejich společným úsilím by mělo být zachování fakulty, k čemuž je zapotřebí soustavné aktivní práce.

Volba nového děkana Právnické fakulty UP proběhla ve čtvrtek 17. 5. 2001. Výsledek nebyl do okamžiku uzávěrky tohoto čísla znám; budeme o něm informovat v příštím čísle Žurnálu UP.

-red-, foto -tj-

Na snímku zleva doc. J. Blažek, CSc., Mgr. M. Černý a JUDr. M. Malacka.

Při příležitosti českého vydání své knihy přednášel v úterý 15. 5. v aule PFF UP na téma *Biologie ochrany přírody* prof. R. Primack, Ph.D., zástupce ředitele Centra pro energii a environmentální studie na Boston University.

-red-, foto -tj-

Studentská konference na Právnické fakultě UP

Ve dnech 25. a 26. 4. se na půdě Právnické fakulty UP uskutečnila studentská konference na téma *Aktuální otázky integrace České republiky do EU*. Konference byla uspořádána sdružením ELSA Olomouc (Evropské sdružení studentů práva a mladých právníků) ve spolupráci s PF UP. Své příspěvky přednesli odborníci z různých oblastí společenského a politického života.

První den konference byl zaměřen především na právní otázky členství České republiky v Evropské unii. Koncepte vycházela ze záměru přiblížit studen-

Druhému setkání mladých lingvistů, která se na Katedře bohemistiky FF UP konala 15. a 16. 5., předcházelo univerzitní lingvistické klání *Student a věda 2001*. První místo v něm porota přirčila **Petru Fukovi** za práci *Posesivní rezultativní konstrukce v němčině a Ondřeji Bláhovi* (na snímku) za práci *Futurum typu „půjdu, ponesu“ v češtině, slovenštině a lužické srbštině*. Druhé místo nebylo uděleno, na třetím místě se umístily Iva Černá, Tereza Křenková a Marcela Uhrová s prací *Seznamovací inzerát jako textový typ*. Čestné uznání porota udělila Radimu Zámčovi za práci *Morfologický status tzv. členu neutra „lo“*.

-red-, foto -tj-

tům a veřejnosti proces integrace do EU z různých hledisek. Ta byla prezentována jak z pohledu celorepublikového (P. Telička), tak regionálního (J. Březina) a mezinárodního (M. Duffy-Hauslerová).

Vystoupení JUDr. P. Teličky, státního tajemníka pro evropskou integraci, seznámilo účastníky s aktuálním stavem vyjednávání. Položené dotazy se týkaly především otázky přechodných období po vstupu ČR do EU, komunikační strategie a participace ČR v orgánech EU. M. Duffy-Hauslerová, zástupkyně Delegace Evropské komise v Praze, hovořila o otázkách procesu rozšiřování po uzavření smlouvy v Nice a budoucí vize EU. Ing. J. Březina, hejtman Olomouckého kraje, ilustroval situaci v nově vznikajících krajích, zejména vzhledem k možnosti využití strukturálních fondů. Poukázal na potřebu vytvoření konkrétních programů rozvoje regionů jako nezbytnou podmínku pro čerpání z těchto fondů. V odpolední části programu přednesla svůj příspěvek Mgr. K. Hejdová, ředitelka odboru Evropské integrace při Úřadu vlády. Přiblížila účastníkům institucionální strukturu a vzájemné vztahy orgánů, které se zabývají evropskou integrací.

Druhý den konference byl věnován především otázkám sociologickým a politickým. Vystoupil zde sociolog PhDr. I. Gabal, jenž se věnoval analýze názorů české společnosti ve vztahu k evropské problematice. Vznesené dotazy se týkaly podpory české společnosti členství v EU (včetně komparace se situací v ostatních kandidátských zemích), ale i pohledu občanů EU na ČR jako přidružený stát. Ing. J. Krist, člen krajského zastupitelstva, poukázal především na roli občanských sdružení v procesu evropské integrace. Možnosti využití těchto sdružení spočívají nejen v činnosti informační ve vztahu k jednotlivým skupinám občanů, ale i v možnosti fundovanější realizace jednotlivých regionálních programů rozvoje.

Dokončení na str. 2

Seminář na téma *Násilí na seniorech*

Dne 10. 5. 2001 se uskutečnil na Právnické fakultě UP v rámci 10. výročí jejího znovuoživení a za spolupráce Občanského sdružení *Spokojené stáří* odborný pracovní seminář s mezinárodní účastí věnovaný aktuálním otázkám seniorů.

Realizaci tohoto semináře předcházela mnohaměsíční příprava a spolupráce studentů a specialistů z praxe pod vedením pedagoga PF UP na projektu zaměřeném na zkoumání násilí na seniorech. Na počátku této myšlenky jsou velmi diskutované a aktuální otázky domácího násilí vůbec. Hledají se možnosti, jak zabránit násilí páchané na dětech a na ženách, ale již méně nebo zcela vůbec se nehovoří o starých lidech. Obyvatelstvo každé země všeobecně stárne a v populaci výrazně roste podíl starých lidí, který se zvyšuje i dokonalejší zdravotní péčí a lepšími sociálními a společenskými podmínkami. Procentuální podíl seniorů v populační struktuře bude mít důsledky na všechny sektory ve společnosti: na zdravotní a sociální služby, potravinářství, obchodní trh, dobrovolné organizace, které se starají o staré lidi, ale také se dotkne soudního systému a práce policie. Na tento problém upozorňuje již řada zemí, jež se aktivně začínají problematice seniorů věnovat. Středem zájmu je násilí páchané na lidech starších 65 let, které zahrnuje fyzické, psychické a finanční nebo majetkové vykořisťování včetně forem násilí v podobě úmyslného opomenutí uspokojení jejich některých potřeb a požadavků. Otázky seniorů mají však celou řadu dalších aspektů vyplývajících ze změn psychického stavu, zdravotního stavu, změn společenského života a životního stylu, které jsou vysoce individuální, ale přesto je třeba upozornit na možné odlišnosti v chování způsobené všemi těmito změnami. Senioři se tak stávají mnohem rizikovější populační skupinou než všechny ostatní. Především studenti, budoucí právníci, by měli být na problematiku seniorů upozorněni v souvislosti se situacemi souvisejícími s právem: při výslechových situacích,

Dokončení na str. 4

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Studentská vědecká činnost na Lékařské fakultě UP

Ve dnech 29. a 30. 5. 2001 pořádají Spolek mediců a Lékařská fakulta UP XXXIV. konferenci studentské vědecké činnosti.

Úvodní přednášku pronese doc. V. Mihál (*Evidence based medicine*), následovat budou přednášky studentů. Téma seminární přednášky Mgr. J. Potomkové zní *Vyhledávání odborných lékařských informací v databázích dostupných na LF UP se zaměřením na evidence based medicine*.

Součástí konference bude také videoprojekce snímku L. von Triera *Království*, dále výstavy odborné a jiné literatury z produkce našich nakladatelských domů (P. Reisenauer, Respekt).

Další informace podá R. Ličeník, tel. 0602/822 343, email: radim.licenik@post.cz, www.ucjff.upol.cz.

-red-

Literární a výtvarné tradice Frenštátska

Muzejní a vlastivědná společnost ve Frenštátě pod Radhoštěm pořádá v prostorách prodejny skript a učebnic Vydavatelství UP výstavku s názvem *Literární a výtvarné tradice Frenštátska*.

Výstava potrvá do 25. 5. Srdečně vás zveme k návštěvě.

-fm-

Jen několik rádeků

Proč nepíšete do Žurnálu?

Sešlo se vedení UP na půlhodinovém jednání s redakční radou Žurnálu. (Pro neznalé: vedení, tj. rektorka, děkani fakult, prorektor, předseda Akademického senátu UP, ředitel Informačního centra UP.) Ve zprávě o činnosti rady mj. zaznělo: „Nedaří si vyvolat zájem akademických funkcionářů, aby využívali univerzitní list k pravidelnému oslovení a informování akademické obce; na UP je více než 30 akademických funkcionářů, kdyby každý napsal jen jediný příspěvek ročně, mohl by být v každém čísle článek na téma, které se akademický funkcionář sám zvolí, pokládá za důležité, aktuální nebo jinak významné. Komunikace vedení s obcí UP by se zlepšila.“

Měli jsme na mysli témata, jimiž se funkcionáři nutně zabývají, jako např. objasňování chystaných změn, připravenost na vstup do EU a rizika s tím spojená pro fakulty, obory a pracoviště, vnitřní evaluace, kritéria kvality a výkonu, mezinárodní srovnatelnost UP, fakult a pracovišť, komunikace s veřejností, systematizace, mimorozpočtové zdroje peněz atd.

Odpověděl poměrně obsáhle děkan CMTF UP doc. P. Ambros. Jádrem jeho odpovědi bylo: máme tolik povinností, úřadování a práce, že pracujeme deset i dvanáct hodin denně, abychom to stačili. Nutno říci, že jeho vyjádření znělo vskutku přesvědčivě, nikdo nenamítal, všichni souhlasili. Přetíženi našich akademických funkcionářů, které vyvolává těžkopádný školský systém, je tedy na vině, že nepíšete do univerzitního listu. Nemají na to prostě čas.

A tak nám nezbyvá, než zachovat dosavadní modus operandi. Budeme žádat naše funkcionáře opět individualně a písemně, nyní s větším pocitem obtěžování, o stanovisko a odpovědi na otázky, které lidem okolo Žurnálu připadají aktuální a důležité pro život a fungování univerzity a jejich složek. Nutno s povděkem říci, že takto oslovení funkcionáři odmítli až dosud jen výjimečně a článek napsal, byl s časovou prodlevou. Víra redakční rady ve spolupráci s našimi akademickými funkcionáři má tedy jisté opodstatnění a žije.

Za redakční radu ŽUP

M. Hejtmánek

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Úspěšný druhý ročník symposia *Radiologie hrudníku*

Již podruhé se více než 130 odborníků zúčastnilo symposia *Radiologie hrudníku*, které uspořádala Radiologická klinika LF UP a FN Olomouc ve dnech 20. – 21. 4. 2001 ve Velkých Losinách. Hlavním tématem byly letos difúzní intersticiální plicní procesy a role zobrazovacích metod při jejich diagnostice a sledování vývoje.

Loňský ročník symposia byl určen radiologům. Účast tří pneumologů však byla nečekaným, ale vítaným přínosem. To přivedlo organizátory k myšlence vytvořit akci, na níž by se setkávali radiologové i pneumologové a společně diskutovali problémy, kterými se zabývají obě odbornosti. Tento záměr se zcela podařilo naplnit – více než jednu třetinu účastníků tvořili pneumologové. Další novinkou a zpestřením akce byl přímý přenos intervenčního

radiologického výkonu do přednáškového sálu. Brněnští radiologové při něm předvedli drenáž hematomu v pohrudniční dutině pod kontrolou výpočetní tomografie (CT). Auditorium mělo možnost komunikovat s lékaři provádějícími výkon, pát se i podmínkami ovlivnit průběh a způsob provedení výkonu. K tomu také došlo, když na základě návrhu účastníků symposia zvolili brněnští kolegové jinou šířku drénu, než jakou původně plánovali použít. Bylo dobře, že v Brně mohli slyšet závěrečný potlesk auditoria, který ocenil výkon dr. Neubauera, který výkon prováděl, i doc. Válka, který jej komentoval.

Po přímém přenosu následovaly přednášky, které vyplnily celé páteční odpoledne a sobotní dopoledne. V úvodní části zazněla vyzádaná přehledná sdělení doc. Homolky (Praha) o klinickém obrazu intersticiálních plicních procesů, doc. Neuwirtha (Praha) a dr. Novotného (Hradec Králové) o základech diferenciální diagnostiky intersticiálních změn v CT obraze. V sobotu byla na programu vědecká sdělení. Největší zájem vzbudila a nejdlejší diskusi vyvolala přednáška přím. Spitzera (Pardubice) o CT plicní angiografii. Bohatá diskuse, na kterou pořadatelé vyčlenili dostatek času, však následovala po každém sdělení. Nejživější debata se rozproudila v samém závěru, kdy pneumologové upozorňovali na dlouhé čekací doby na CT vyšetření, zatímco přítomní radiologové obhajovali názor, že CT přístrojů je dostatek (v současné době je jich v ČR téměř 100) a čekací doby nejsou neúměrné. Právě při této diskusi se ukázal přínos akce, na níž se setkají zástupci různých lékařských odborností.

Symposium bylo zúčastněnými hodnoceno velmi kladně, což jistě těší. Jediné, co letos nevyšlo zcela ideálně, bylo počasí.

Doc. M. Heřman, Ph.D.,
MUDr. M. Köcher, Ph.D.,
LF UP

V úterý 15. 5. se na FF UP uskutečnila beseda s M. Vieweghem, jehož nejnovější prózu pod názvem *Román pro ženy* vydává v těchto dnech nakladatelství Petrov.

-red-, foto -tj-

Ze zasedání Akademického senátu UP

Ve středu 2. 5. se konalo zasedání Akademického senátu UP. Zasedání zahájil předseda AS UP RNDr. J. Kvapil a poděkoval za práci v senátu místopředsedkyni AS UP A. Beranové, která končí studium na PdF UP.

V rámci ekonomické rubriky AS UP schválil *Výroční zprávu o činnosti UP za rok 2000* a *Výroční zprávu o hospodaření UP za rok 2000*. Prorektor doc. R. Horák informoval senátory o provedených úpravách aktualizace *Dlouhodobého záměru UP* na rok 2002 podle pokynů MŠMT. AS UP zmíněný text schválil s tím, že bude nutné konkretizovat programy celoživotního vzdělávání.

Pojednáno bylo čerpání prostředků z centrálních prostředků UP v roce 2001. Ekonomická komise AS UP požádala vedení UP o předložení ekonomické situace kolem Vědeckotechnického parku a zároveň žádá o informace týkající se této aktivity na příštím zasedání senátu. AS UP vzal předložený materiál na vědomí.

Dalším bodem programu byla legislativní rubrika: AS UP schválil navržené změny *Rigorozního řádu UP* a *Studijní a zkušební řád PF UP*. Dále schválil navržené změny v příloze č. 3 – seznam akreditovaných studijních programů ve *Statutu UP* (rozšíření akreditace doktorského studijního programu PřF matematika o obor algebra a geometrie a udělení akreditace doktorskému studijnímu programu LF všeobecné lékařství se studijními obory otolaryngologie a chirurgie hlavy a krku, sociální lékařství). AS UP schválil *Řád vysokoškolské koleje UP* ve znění připomínek legislativní komise AS UP.

Rektorka UP podala informace z jednání Reprezentativní komise a České konference rektorů.

Příští zasedání AS UP bude 6. 6.

Ze zasedání AS UP vybrala

-ano-

Studentská konference na PF UP

Dokončení ze str. 1

Konferenci ukončil svým vystoupením senátor a bývalý velvyslanec ČR v USA M. Žantovský. Zabýval se situací české politické scény ve vztahu k rozšiřování EU, obzvláště ve vztahu k otázkám přechodných období. V rámci dotazů hovořil též o možném vývoji ekonomických a politických vztahů mezi EU a USA.

Jako řadový účastník konference mohu konstatovat, že celá konference proběhla v tvůrčím duchu. Po prezentaci jednotlivých příspěvků zpravidla následovala živá diskuse. To svědčí o vzrůstajícímu zájmu o evropskou problematiku nejen studentů PF, ale i jiných fakult (zejména studentů politologie) a širší veřejnosti (např. studenti středoškolských). S povděkem také kvitují výběr přednášejících. Díky tomu se nejednalo o ryze akademické fórum, ale o fórum praktické, zabývající se aktuální problematikou.

Celkově vzato se domnívám, že se jednalo o akci zdařilou. Příspěvky a následná diskuse byly věcné a dotýkaly se aktuálních otázek. Ukázalo se, že studenti jsou schopni zorganizovat konferenci na dobré úrovni, mají zájem o své další vzdělání a získání potřebných informací a nespolehají pouze na to, co jim vyučující připraví. Je třeba též poukázat na skutečnost, že tato akce byla podpořena PF UP jak po finanční stránce, tak i odborně (moderátorkou prvního dne setkání byla JUDr. N. Šišková, Ph.D., vedoucí Katedry MEP). Konference byla též zařazena do plánu oslav 10. výročí založení PF UP Olomouc, které vyvrcholí na podzim letošního roku.

Bylo by na místě, aby sdružení ELSA, popř. jiné studentské organizace připravily další obdobné akce. K tomu jim přeji hodně chuti, sil a dobrých spolupracovníků.

Mgr. V. Stehlík,
Katedra MEP PF UP

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Exkurze ve firmě Toray

Koncem března měli někteří studenti Kabinetu aplikované ekonomie FF P (oboru cizí jazyk – ekonomie) možnost navštívit společnost Toray (TTCE – Toray Textiles Central Europe), jednoho z největších textilních výrobců na světě. Nemuseli jet daleko, firma Toray sídlí v Prostějově. Po počátečních problémech (kdy se nejdříve ztratili studenti a posléze i paní inženýrka, která se je vydala hledat) byli všichni řádně přivítáni ing. R. Tesařem, manažerem pro vnější komunikaci, na jehož pozvání studenti do Prostějova přijeli.

Společnost TTCE zde byla založena v září roku 1997 (tzv. investice na zelené louce) jako výrobce kvalitních podšívkových tkanin určených převážně pro evropský trh. Stoprocentním vlastníkem je japonská Toray Industries; generálním ředitelem je Hiroshi Edagawa, finanční a výrobní ředitel jsou spolu s jednateli také Japonci. Společnost čítá celkem 300 zaměstnanců. Výrobní základna společnosti Toray je v Evropě tvořena společnostmi ve Velké Británii, Itálii, České republice (Prostějov), Francii, Německu a Nizozemí. Hlavním produktem TTCE je hladký taft, texturovaný taft a pongee. Barvení látky je standardně prováděno podle vlastní vzorkovnice (2000 odstínů barev) nebo podle předlohy zákazníka. Výrobky TTCE jsou vyváženy do zahraničí, zejména do zemí EU, kde jsou využívány jako podšívkoviny, dekorační materiály, sportovní oblečení, svrchní materiály a základní tkanina pro průmyslové využití (reklamní potisky atd.).

V moderních výrobních prostorách o rozloze tří fotbalových hřišť jsou vyráběny vysoce kvalitní tkaniny za použití nejnovějších výrobních technologií

řizených počítači. Společnost Toray nabízí zaměstnání především žadatelům bez předchozí praxe se znalostí angličtiny, němčiny či japonštiny. Napodobením japonského stylu garantuje stálé místo, postup na vrchol a jistotu dlouhodobého (či celoživotního) zaměstnání.

Studenti si tak díky této exkurzi mohli srovnat své doposud získané teoretické znalosti s podnikovou praxí. Díky vstřícnému přístupu firmy se exkurze pro další studenty KAE bude opakovat v příštím semestru.

J. Hrabovská, studentka 1. ročníku angličtina – aplikovaná ekonomie na FF UP

Svou doktorskou práci na téma „Historické zahrady a parky“ představila ve středu 9. 5. bývalá redaktorka Žurnálu UP Mgr. R. Fífková. Veřejně doktorské čtení se konalo na Katedře historie FF UP.

-red-, foto -tj-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Stručně

Ve čtvrtek 17. 5. bylo v rotundě Právnické fakulty UP slavnostně otevřeno **Evropské dokumentační centrum** za účasti D. Ondřejíčky, zástupce delegace Evropské komise v Praze.

* * *

Ve středu 23. 5. 2001 ve 14 hod. budou v Centru Aletti veřejně **vyhlášeny výsledky literární soutěže**, kterou vypsalá rektorka UP v oboru poezie, próza a drama na začátku tohoto školního roku; spolu s předáním cen autorům vítězných prací proběhne také hodnocení celkové úrovně letošního ročníku literární soutěže.

-red-

Letní škola rozvoje pomoci

Centrum interdisciplinárních studií UP ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR a Katedrou environmentálních studií FSS MU pořádá ve dnech 26. 8. – 1. 9. 2001 **4. letní školu rozvoje pomoci a spolupráce**. Je určena zájemcům o problematiku rozvojových zemí, kteří se hodlají zapojit do programů rozvoje pomoci. Vítání jsou účastníci ze všech oborů, účast není věkově omezena.

Přihlášku tvoří motivační dopis a životopis, které je třeba zaslat (možno i v elektronické podobě) **do 30. 5. 2001** na adresu: Ing. Z. Ulčák, Katedra environmentálních studií, Fakulta sociálních studií MU, Gorkého 7, 602 00 Brno; fax: 05/ 41 615 100, e-mail: ulcak@fss.muni.cz. Další informace viz www.fss.muni.cz/struktura/katedry/humenv/.

-cis-

Seminář o studiu v Itálii

Akademické informační centrum (AIC) připravuje ve spolupráci s Akademickým informačním agenturou a Italským kulturním institutem seminář o vysokoškolském studiu v Itálii. Uskuteční se 29. 5. 2001 v 16 hod. v prostorách Domu zahraničních služeb MŠMT na Senovázském náměstí 26 v Praze. Je určen všem zájemcům, kteří plánují vysokoškolské nebo postgraduální studium v této jihoevropské zemi. Na semináři se mohou seznámit s informačními zdroji a s nabídkou vládních stipendií, dozvědí se, jak postupovat při podávání přihlášky na italskou vysokou školu a jaké existují možnosti získání finanční pomoci.

Bližší informace o typech mezinárodních stipendiálních pobytů jsou k dispozici na internetové stránce <http://www.dzs.cz/AIA/>.

Kontakt na prozatímní kancelář AIC v Praze: Italský kulturní institut, Šporkova 14, 118 00 Praha 1, tel.: 02/57 53 60 00, 57 53 12 60; Akademické informační centrum, Hradební 3, 110 00 Praha 1, tel.: 02/24 82 65 90.

-dor-

Zástupci odborů jednali s vedením UP

Na pravidelné čtvrtletní schůzce se dne 4. 5. sešli v zasedací místnosti děkana PŘF UP zástupci odborových organizací VOS (předsedové jednotlivých fakultních výborů) s vedením UP. Náplní schůzky bylo opětné projednání *Pracovního řádu UP* a perspektivy UP, především v mzdové oblasti.

Přestože *Pracovní řád UP* byl předsedou Koordináční odborové rady VOS již podepsán (většina předsedů na něj tuto pravomoc delegovala), zástupce PŘF UP se zněním zásadně nesouhlasil. Vyslovil se především proti článkům o pracovní době a dovolené.

Prorektor doc. R. Horák a rektorka UP prof. J. Mačáková podali znovu vysvětlení, po kterém je *Pracovní řád UP* přijatelný v podepsaném znění i pro PŘF UP. (V podstatě jde o interpretaci některých právních formulací a především o to, že text má

smysl až po přečtení celku. Jestliže někdo – a nestalo se tak jen na PŘF UP – vytrhne z kontextu větu, může být částečně nepřijatelná. V kontextu je pak buď omezena, nebo upřesněna. Pracovní řád dává podle mého názoru širokou možnost vyjednávání, v žádném případě nebyl shledán rozpor se zákoníkem práce. Jen nelze v případě dovolené zapomenout na práva zaměstnavatele. Také rektorka UP shrnula některé námítky PŘF a FTK do závěru, že žádný předpis nebude vyhovovat všem, o čemž ji přesvědčila např. stanoviska předsedů ke kouření na pracovištích. Proto je nutno přihlídnout k potřebám většiny, menšina se bude muset demokraticky přizpůsobit.)

Na dotaz předsedy KOR VOS o výhledech a plánech UP do nejbližší budoucnosti odpověděl doc. R. Horák, že se připravuje oborové dělení studijních programů, s čímž bude souviset i systemizace; prof. J. Mačáková dále uvedla, že další předpisy jsou v jednání s Akademickým senátem UP, jako poslední bude projednáván *Vnitřní mzdový předpis UP*. Ing. J. Jirka doplnil, že stále ještě není známa konkrétní výše dotací, proto není možné plošné zvýšení mezd, neboť by to značně rozkolísalo rozpočet některých fakult. Na námítku odborů, že je přece jedno, kde odborný asistent učí či na které katedře sekretářka pracuje, odpověděli Ing. J. Jirka a prof. J. Mačáková, že tím by zasáhli do kompetencí vedení jednotlivých fakult, které si chtějí ponechat hospodářskou autonomii především v oblasti mezd.

Další schůzka zúčastněných stran byla naplánována na září.

V této souvislosti bych chtěl požádat všechny odboráře i zaměstnance UP (neboť majoritní odbory VOS je zastupují, i když o tom třeba nevědí), aby využili svých základních organizací ke vznesení připomínek, které patří do odborové působnosti. Pokud nebudou řešeny přímo jednotlivými organizacemi a děkány, na které byly některé pravomoci zaměstnavatele delegovány, budeme je moci řešit i na úrovni těchto schůzek s vedením univerzity.

PhDr. PaedDr. V. Klapal, Ph.D., předseda KOR VOS UP

Setkání rektorky se studenty

Ve čtvrtek 3. 5. se sešli studenti se rektorkou UP. Studenti se zajímali o situaci kolem knihkupectví Studentcentrum. Vedení UP studentům objasnilo důvody, jež vedly k výpovědi smlouvy dosavadní nájemkyni R. Rygelové (viz Žurnál č. 20). Univerzita hodlá knihkupectví Studentcentrum zachovat. V současné době probíhá jednání s budoucím pronajímatelem knihkupectví, který byl vybrán z několika kandidátů. Smlouva však nebyla dosud uzavřena.

Další dotaz se týkal evaluace pedagogů. Studenti upozornili na skutečnost, že ne na všech katedrách toto hodnocení probíhá. Rektorka UP vysvětlila, že evaluaci není možné nařídít, ale pouze doporučit, tlak musí být proto vyvíjen především ze strany studentů, kteří by se měli s tímto problémem obrátit na vedoucí příslušných kateder.

Na závěr setkání představili studenti nově vzniklou olomouckou pobočku evropské studentské organizace AEGEE, jejímž cílem je zprostředkovávat výměnné studentské pobyty nestudijního charakteru.

-ano-

HABILITACE

Cyrlometodějská teologická fakulta UP

Ve středu 23. 5. 2001 se na zasedání Vědecké rady CMTF UP uskutečnila habilitační řízení **ThDr. Václava Ventury, Th.D.**, odborného asistenta Katedry filozofie a patologie CMTF UP v oboru **teologie**. Habilitand předložil habilitační práci s názvem *Jan Evangelista Urban OFM, život a dílo. Sonda do dějin české teologie a spirituality*. Oponenty práce byli prof. J. Dolista, Th.D., Ph.D. (TF JU v Českých Budějovicích), prof. P. Piřha a doc. C. Pospíšil, Th.D. (CMTF UP).

Součástí habilitačního řízení je veřejná habilitační přednáška s názvem *První pokusy o sebereflexi mnišského fenoménu*, která se bude konat v 10.30 hod. ve zpěvárně (přízemí budovy CMTF).

S habilitační prací je možno se seznámit na sekretariátě děkana CMTF UP.

-cmtf-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Rektorka Univerzity Palackého v Olomouci vyhlašuje

soutěž o Cenu rektorky UP

za nejlepší vědeckou nebo uměleckou práci studentů bakalářských a magisterských studijních programů v roce 2001

- a) vydanou tiskem
b) předloženou jako rukopis či umělecké dílo.

Cena rektorky Univerzity Palackého se uděluje za práce v oboru

- a) biomedicínských věd
b) matematiky
c) přírodních věd
d) pedagogických a psychologických věd
e) jazykovědy a literární vědy
f) věd o umění
g) muzikologie
h) ostatních společenských věd
i) za realizaci uměleckého díla.

Autor oceněné práce obdrží finanční odměnu ve výši 3 500 Kč formou mimořádného stipendia z centrálních prostředků UP. Cena nemusí být udělena v každém z vyhlášených oborů.

Přihlásit je možno seminární (ročníkové), diplomové a jiné studentské práce (do soutěže nebudou přijaty práce, které již byly přihlášeny v minulých letech), popřípadě jejich ucelené části. Přihlášeny mohou být i práce, které se neúčastnily soutěže na fakultách.

Práce předkládají jejich autoři ve třech vyhotovených ve standardní úpravě (pevně spojené listy) současně s vyjádřením konzultanta a přihláškou, která je k vyzvednutí na úseku prorektora pro vědeckobadatelickou činnost. Konzultant také navrhne dva oponenty. Realizace uměleckého díla se může doložit fotografickým, případně jiným záznamem. Práce se odevzdávají na úseku prorektora pro vědeckobadatelickou činnost UP.

Práce ucházející se o Cenu rektorky UP se předkládají do **30. září 2001**. Prorektor vyžádá dva oponentské posudky, jimiž doplní materiály pro jednání komise.

Komise jmenovaná rektorkou UP předložené práce posoudí a vybrané práce navrhne rektorce UP k ocenění.

Prof. MUDr. PhDr. J. Mačáková, CSc.,
rektorka UP

Letní škola teoretické a výpočetní chemie

Centrum pro komplexní molekulové systémy a biomolekuly, Praha pořádá ve dnech 30. 7. – 3. 8. 2001 *1. letní školu teoretické a výpočetní chemie*, která je určena pro studenty 3. – 5. ročníků VŠ a Ph.D. studentům přírodovědného zaměření se zájmem o teoretickou a výpočetní chemii a její aplikace. Cílem letní školy je seznámit zejména mimopražské studenty se základy moderních metod teoretické a výpočetní chemie a umožnit jim vyzkoušet si aplikace těchto metod v rámci početných cvičení v průběhu školy. Pět dní intenzivní práce sestávající z vyváženého množství přednášek a cvičení umožní studentům bez předešlých znalostí kvantové chemie a výpočetní techniky získat určitou představu o možnostech současné kvantové chemie, molekulové dynamiky a statistické termodynamiky.

Letní škola proběhne na UFCH J. Heyrovského v Praze. Ubytování je zajištěno na kolejiš Volha (VŠCHT Praha) od 29. 7. do 5. 8.

Bližší informace o programu a o financování akce (je velmi povzbudivé pro zájemce!) lze získat i v Olomouci u Mgr. M. Otyepky: otyepka@risc.upol.cz, tel. 522 24 51 kl. 396. Zájemci, neváhejte, ještě několik míst je volných – kontaktuje M. Otyepku nejpozději do 20. 5. 2001.

-mot-

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Zájem studentů o vědeckou práci v oboru matematika PřF UP roste

Dne 25. 4. 2001 se konala *Soutěž o nejlepší studentskou vědeckou práci na oboru matematika PřF UP*. Do soutěže se přihlásilo 18 prací studentů bakalářského, magisterského a dokterského studia. Velký počet přihlášených soutěžních prací umožnil poprvé rozdělení soutěžících celkem do čtyř sekcí. Obor matematika věnuje soutěži velkou pozornost, což je mimo jiné patrné také z toho, že v sedmičlenné soutěžní porotě zasedalo pět profesorů z Katedry matematické analýzy a aplikované matematiky a Katedry algebry a geometrie. Soutěžní porota konstatovala ve svém závěrečném hodnocení vysokou kvalitu soutěžních prací a byla mimořádně příjemně překvapena suverénním vystoupením soutěžících. Ne vždy bylo jednoduché stanovit pořadí soutěžících, neboť tematika soutěžních prací byla velmi různorodá, což je ovšem u takových soutěží zcela přirozené. Tuto skutečnost také vystihují názvy oceněných soutěžních prací.

V sekci diplomových prací (bakalářské studium) soutěžili studenti 3. ročníku. Nejvýše byla hodnocena práce K. Jurečkové *Diskrétní dynamické systémy a jejich aplikace na modely populačního růstu*. Na druhém místě se umístila práce *Nerovnosti T. Jančové* a třetí místo obsadil P. Toman s prací *Prímé bankovníctví v podmínkách českého bankovního systému*.

V sekci nediplomních prací se podruhé soutěže zúčastnil F. Svrček, student 3. ročníku magisterského

studia. V tomto roce zvítězil prací *Uzávěrkové a vnitřkové operátory GMV-algeber*. Druhé místo patřilo K. Duškoví (3. ročník) a jeho práci *Implikativní redukt pseudokomplementárních polosvazů* a o třetí místo se dělili J. Tomeček (2. ročník) – *Periodická úloha s impulzy* a Z. Urban (2. ročník) – *Statistické vlastnosti odhadů parametrů elipsy z naměřených souřadnic jejích bodů*.

Nejvíce práce měla porota se stanovením pořadí v sekci diplomových prací (magisterské studium), kde soutěžili studenti 5. ročníku magisterského studia. Rozhodla tak, že se o první místo dělili T. Funioková – *Využití teorie možností v jazykově orientovaných systémech* a J. Kühr – *Archimédovské lineárně uspořádané pologrupy a GMV-algebry*, o druhé místo pak P. Navaříková – *Historie matematiky na olomoucké jezuitské univerzitě* a I. Nováková – *Fuzzy expertní systémy pro vícekritériální hodnocení variant*.

V sekci dokterských prací získala vítězný ocenění práce RNDr. D. Šalounové *On some varieties of weakly associative lattice rings*, na druhém a třetím místě skončily práce Mgr. J. Machalové *Optimal interpolatory splines using B-spline representation* a Mgr. E. Bohanesové *Models of pricing options*.

Prof. I. Rachůnková, prof. S. Staněk,
Katedra matematické analýzy
a aplikací matematiky PřF UP

Seminář na téma *Násilí na seniorech*

Dokončení ze str. 1

při posuzování věrohodnosti výpovědi starého člověka jako svědka nebo oběti, při provádění nejrůznějších právních úkonů jako např. darování, závět, převody majetku, kupní smlouvy aj., neboť pozdější snaha o nápravu a zejména znalecké posuzování platnosti právního úkonu, který mohl být uskutečněn pod vlivem některých chorob vyskytujících se především ve stáří, je neobyčejně složité a obtížné zvláště u osob, které popř. již nežijí.

Zkoumání násilí na seniorech je bezesporu velmi citlivé téma a v ČR nebylo prozatím v žádné podobě realizováno; v podstatě nejsou známy žádné oficiální údaje o podobě násilí a pachatelích u této věkové kategorie obyvatele. O tom svědčí i skutečnost, že rok 1999 byl Spojenými národy vyhlášen za *Mezinárodní rok seniorů* s cílem podpořit užitečnost seniorů a podpořit naléhavost řešení jejich otázek. To vše se stalo podnětem pro realizaci projektu zaměřeného na zkoumání násilí na seniorech, které probíhalo v několika předchozích měsících v Domově důchodců a penzionu ve Chválkovicích celkem u 117 obyvatel penzionu a na kterém se podílelo osm studentů PF UP. Jeho úkolem bylo umožnit studentům praktický pohled na problematiku seniorů v souvislosti s formami násilí, na složitost takového šetření z hlediska spolehlivosti dat, využití schopnosti komunikovat včetně následné přípravy a promyšlené situací. Výzkum rovněž zcela realisticky poukázal na význam rodiny, výchovy, ale i společenských konvencí a na složitost života ve stáří se všemi svými důsledky: zdravotními, psychickými, sociálními a vztahovými. Svým způsobem přinesl i určitou míru oživení i mezi samy seniory, kteří jej uvítali jako zpestření všedních dnů, ale také i jako důvod pro zavzpomínání na to dobré a někdy i na to horší. Jako vůbec první větší uskutečněný projekt na téma násilí na seniorech zcela splnil svůj účel, i když pro detailnější analýzu by byl nutný mnohem podrobnější strukturovaný rozhovor a detailnější analýza některých otázek souvisejících s možnými formami násilí. Bez vzájemného pochopení a vstřícnosti ředitele Domova důchodců a penzionu PaedDr. J. Flodera a sociálního pracovníka Bc. L. Vraje by se však realizace projektu nesešla s takovým úspěchem, za což jim patří dík.

Problematika seniorů by neměla zůstávat v pozadí, ale naopak by se stejně tak jako problematika ostatních věkových skupin obyvatele měla dostávat stále více do popředí zájmu celé veřejnosti. Proto byl v návaznosti na výsledky projektu uspořádán odborný pracovní seminář, na kterém se sešli studenti PF UP a celá řada odborníků ponejvíce z těch institucí, které pracují se starými lidmi. Mezi těmi, kteří aktivně na semináři vystoupili a přednesli celou řadu praktických podnětných příspěvků, je třeba zmínit ředitele Domova důchodců a penzionu ve Chválkovicích PaedDr. J. Flodera, sociálního pracovníka tamtéž Bc. L. Vraje, ředitelku Domova – penzionu pro důchodce a pečovatelskou službu v Olomouci PhDr. K. Boháčkovou, Mgr. M. Pytlíčkovou, vedoucí oddělení pro staré občany sociálního referátu OU v Olomouci, zástupkyni Policie ČR ppr. M. Vlachovou a v neposlední řadě i dlouholeté spolupracovnice Bílého kruhu bezpečí Mgr. M. Čožikovou a Mgr. D. Ševčíka, který se účastnil semináře i za probační a mediační službu. Zvláště cennou účastí s vystoupením byla i zahraniční návštěva z Akademie policejního sboru v Bratislavě, zastoupené prof. V. Krajníkem, CSc. Seminář provázela doc. H. Vykopalová, která se ujala i realizace celého projektu včetně jeho prezentace na odborném pracovním semináři.

V závěrečné diskusi vystoupila i celá řada dalších odborníků z různých oblastí práce se starými lidmi, kteří přispěli svými zkušenostmi a celkově obohatili průběh semináře.

Otázky seniorů se svou aktuálností a naléhavostí řešení budou stále více dostávat do popředí zájmu celé společnosti. Proto i studenti, budoucí odborníci v nejrůznějších profesích, by se měli s nimi blíže seznamovat. Proto jsou vítané další podnětné aktivity jak na poli pedagogického působení, tak v rámci vzájemné spolupráce s odbornými institucemi. Uspořádání semináře věnovaného těmto otázkám seniorů bylo prvním větším veřejným počinem, který zcela jistě nezůstane osamocen a opomenut.

Na realizaci projektu se podíleli studenti PF UP V. Zemková, V. Trnavský, K. Buchtová, L. Faltýnková, L. Suchánková, O. Slívová, M. Weberová a D. Svobodová.

Doc. H. Vykopalová, CSc.
PF UP

Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP**ZPRÁVY, INFORMACE,
OZNÁMENÍ****Molekulární patologie (I)**

Součástí Centra molekulární biologie a medicíny Univerzity Palackého je Laboratoř molekulární patologie, kterou vede prof. MUDr. Zdeněk Kolář, CSc., přednosta Ústavu patologie LF UP. Požádali jsme jej, aby našim čtenářům přiblížil nejprve obsah oboru (I), dále pak metody a výsledky výzkumu prováděného v této laboratoři (II).

Patologie je věda, která studuje vznik a vývoj nemocí (patogenezi) a jejich příčiny (etiologii). Etiologie některých chorob je velmi dobře známá. Týká se to především infekcí vyvolaných prvky, houbami, bakteriemi a viry. Příčiny jiných chorob nejsou dosud tak dobře vysvětleny a někdy je zatím z nezbytnosti označujeme jako choroby kryptogenní či idiopatické. Patogeneze se projevuje změnami tvarovými (morfologickými) a funkčními. Nelze je od sebe dost dobře oddělit, proto se v současnosti stírá rozdíl mezi klasickou, morfologicky chápanou patologií anatomii a funkčně zaměřenou patologickou fyziologií. Snad nejsprávnější by bylo hovořit o patofyziologii.

Pro studium nemocí na úrovni organismu, orgánů, tkání, buněk a nitrobuňkových organel užívají patologové celou škálu „nemolekulární“ technik. Zahnují prostě pozorování a vyšetření pomocí světelného nebo elektronového mikroskopu v různých modifikacích. K průkazu patogenních agens, buněčných i mimobuněčných struktur a metabolických produktů v patologicky změněných tkáních a buňkách používají metody založené na chemickém nebo imunochémickém principu. Diagnózu nemocí však často stanovují až po důkladném srovnání výsledků morfologických vyšetření s nálezy biochemických, mikrobiologických, hematologických a imunologických vyšetření.

Vyšetřování tkání a buněk získaných z mrtvých těl představuje jen zlomek náplně práce patologa. Naprostou převahu tvoří vyšetření buněk a tkání získaných od živých pacientů při chirurgických zákrocích, punkcích nebo z tělních sekretů a tekutin. Praktická aplikace těchto metod přináší pacientům enormní prospěch. Bez ní by často nebylo možné stanovit přesnou diagnózu a zajistit optimální léčbu. Týká se to hlavně pacientů s nádorovým onemocněním, kde přesná diagnóza patologa rozhoduje o způsobu terapie a dalším průběhu nemoci.

V uplynulých desetiletích byly dosaženy výrazné pokroky v oblasti molekulárních technologií. To vedlo k ustavení zvláštní větve (resp. samostatného oboru) patologie, který se nazývá molekulární patologie. Tento obor studuje procesy patogeneze na úrovni nukleových kyselin a proteinů (bílkovin). Umožňuje nahlédnout až k samým počátkům vzniku mnoha nemocí, až na jejich genovou úroveň. Očekává se, že právě molekulární patologie vnese

**Přehled jazykových
bohemistických prací**

Prof. E. Lotko se spolupracovníky sestavil „Přehled jazykových bohemistických prací“ pro vnitřní potřebu Katedry bohemistiky FF UP. Text obsahuje na 20 stranách ve 13 oddílech celkem 377 citací nejnovější odborné literatury, studijních příruček a slovníků. Má usnadnit studentům české filologie přípravu do seminářů, ke zkouškám a zpracování seminárních a diplomových prací. U citací nejsou uváděna vydavatelství ani počet stran a seznamy literatury nejsou uspořádány abecedně podle autorů, ani chronologicky. Osobně mi přišlo zvláštní, že jsem se tu po letech opět setkal se jménem Dušana Šlosara z MU Brno. Ten nám v 80. letech účinně pomáhal jako jazykový poradce v několikaleté práci na knižce „Základní terminologie molekulární genetiky“ (S. Rosypal a kol., Academia, Praha 1990, 116 stran). I tímto způsobem probíhá mezioborová spolupráce k užžitku obou stran.

-mh-

nové světlo na „staré nemoci“ a vysvětlí dosud neznámé či neúplně známé příčiny mnohých nemocí. Což se již v řadě případů stalo.

V únoru 1999 se konala v Bethesdě (USA) konference amerických molekulárních patologů, aby zhodnotila význam molekulární patologie pro zlepšení výsledků léčby pacientů. Konference probíhala v sekci molekulární mikrobiologie, molekulární genetiky, molekulární onkologie a molekulární forensní medicíny (soudní). Stranou nezůstaly aspekty eticko-právní. V amerických nemocnicích dochází k velkému rozvoji těchto nových detekčních a diagnostických metod. Např. v oblasti molekulární mikrobiologie nastala úplná revoluce v diagnostice a léčbě infekčních chorob, jež umožňuje úspěšně monitorovat výskyt viru vyvolávajícího AIDS a zavádět účinnou protivirovou léčbu. Rozvíjí se molekulární epidemiologie. Testování somatických mutací a defektů proteinové exprese v nádorech umožňuje přesné určení prognózy a konstrukci individuální léčby. (Pozn. red.: somatická mutace = změna struktury genu v tělní buňce; proteinová exprese = kvantitativní a kvalitativní zastoupení bílkoviny v buňce a tkáni.) U nádorových onemocnění krevních tyto metody umožňují s dosud nebyvalou citlivostí odhalit minimální reziduální chorobu – jednu nádorovou buňku mezi milióny buněk normálních. U četných vrozených chorob dovoluje přesná detekce mutací stanovit diagnózu často již před narozením, nebo provádět skrining u pacientů, kde ještě nejsou patrné žádné změny biochemické nebo histopatologické. Velkých úspěchů bylo dosaženo při detekci mutací spojených se syndromy dědičných nádorů mléčné žlázy, vaječníku, tlustého střeva, atd. Také v soudní medicíně a při určování otcovství dosáhly techniky „DNA-fingerprinting“ nebyvalé citlivosti a specifity ve srovnání s metodami používanými dříve.

Je zřejmá role patologa jako konzultanta, který musí mít nejen klinické, vědecké a epidemiologické znalosti, ale zároveň musí dostatečně ovládat informatiku, statistiku a administrativu. V zahraničí a zejména USA se jeho postavení v systému zdravotní péče stává klíčovým pro výsledek léčby každého pacienta. Patolog se stává aktivním rádcem klinika a koordinátorem používání metod molekulární patologie v praxi. Měl by být expertem na molekulární medicínu, na něhož se budou kliničtí lékaři obracet s dotazy na vhodnost použití toho kterého testu a na jeho interpretaci, a to i v případech, že určitý test nebude prováděn v místních laboratořích. Proto bude nutné, aby všichni lékaři se začali systematicky vzdělávat v moderních molekulárních metodikách a diagnostice, aby získali alespoň rámcový přehled o možnostech, které molekulární patologie nabízí. Závěry zmíněné konference byly jednoznačné: molekulární patologie musí být integrována do běžných léčebných protokolů. To povede ke snížení nákladů na méně citlivé a méně specifické testy, k poklesu zbytečných diagnostických přístupů a k efektivnější léčbě.

Lze očekávat, že dříve či později zaznamenáme tento trend i u nás. Mohlo by se zdát, že zavedení nových molekulárních diagnostických metod v naší republice bude enormně nákladné a přesáhne možnosti našeho zdravotnictví. Podrobné ekonomické analýzy provedené v USA však ukázaly, že ve skutečnosti bude finanční dopad příznivý, protože léčba založená na tomto metodickém přístupu bude úspěšnější a z tohoto hlediska výrazně levnější.

-mh-

Je více věcí na zemi i na nebi, o kterých se tvé vědění ani nesní.

W. Shakespeare: Hamlet

Věda dospěla; nejsem si jist, jestli vědci taky.

V. F. Weisskopf, 1960

Děkan Přírodovědecké fakulty UP v Olomouci vypisuje

výběrové řízení

na obsazení následujících míst:

- profesora botaniky se zaměřením na fyziologii rostlin,
- profesora nebo docenta nebo odborného asistenta nebo asistenta pro obor deskriptivní geometrie se zaměřením na počítačovou grafiku,
- profesora nebo docenta, nebo odborného asistenta nebo asistenta pro obor algebra,
- profesora informatiky,
- docenta informatiky,
- odborných asistentů a asistentů v informatických oborech,
- odborných asistentů na Katedru organické chemie,
- odborného asistenta nebo asistenta na Katedru geologie,
- odborných asistentů na Katedru organické chemie,
- odborného asistenta na Katedru anorganické a fyzikální chemie,
- předpokládaný nástup od 1. 9. 2001
- odborných asistentů na Katedře matematické analýzy a aplikací matematiky pro obory stochastických modelů matematické ekonomie, matematické statistiky a aplikované matematiky. předpokládaný nástup od 1. 10. 2001

Požadavky u profesorů a docentů: profesor v oboru, praxe a publikační činnost, morální a občanská bezúhonnost, habilitace nebo jmenování docentem, praxe a publikační činnost, morální a občanská bezúhonnost

Požadavky u asistentů a odborných asistentů: absolvent daného oboru, účast v doktorském studiu, tři roky praxe v oboru a publikační činnost (u od. as.), morální a občanská bezúhonnost, předpoklady pro pedagogickou a vědecko-badatelskou činnost

Příhlašku doloženou životopisem, osobním dotazníkem, doklady o vzdělání, přehledem odborné praxe a seznamem publikační činnosti zašlete do čtyř týdnů od uveřejnění v tisku na osobní odd. PrF UP, Tř. Svobody 26, 771 46 Olomouc.

-vol-

**Setkání děkanů teologických
fakult**

V pondělí 21. 5. 2001 se v budově CMTF UP koná pracovní setkání děkanů teologických fakult ČR s názvem *Teologické fakulty v ČR po deseti letech svobody a jejich úloha ve společnosti*. Zahájení je v 10.00 hod.

-red-

Svaz českých lékařů zanikl

„Celostátní sjezd Svazu českých lékařů dne 5. 4. 2001 více než dvouřetinou většinou přítomných delegátů odhlasoval ukončení činnosti SČL a jeho sloučení s Lékařskou odborovou komorou. Sjezdu se účastnilo 38 delegátů, zastoupeno bylo 19 kolegií ze 47! To je bohužel obecný rys naší doby, zobrazující neochotu investovat čas a nasazení do čehokoliv, co nám nepřináší okamžitý, nejlépe finanční efekt. (...) Myslím, že dosáhneme jen toho, co si na všech úrovních vybojujeme. A v tom je snaha vytvořit silné odborové organizace lékařů naprosto legitimní.“

Zmíněny jsou úniky peněz z našeho zdravotnictví, místo aby se tyto finanční prostředky vracely a pozvedaly prestiž a úroveň našeho zdravotnictví a naší vysoké školy, resp. lékařské fakulty.

(Z dopisu předsedy doc. MUDr. Č. Neorala, CSc., členům Svazu českých lékařů LF a FN Olomouc ze dne 6. 4. 2001)

-mh-

PŘEDSTAVUJEME

Kandidáti na funkci děkana Právnické fakulty UP

Členové akademické obce Právnické fakulty UP navrhli pro akademické období 2001–2004 celkem deset kandidátů na funkci děkana PF UP; kandidaturu přijali nyníšší **děkan doc. J. Blažek, CSc. a JUDr. M. Malacka**, který dosud zastává funkci proděkana pro zahraniční styky PF UP. V úterý 15. 5. se oba kandidáti představili akademické obci v aule Právnické fakulty UP; jejich programy předkládáme nyní čtenářům univerzitního týdeníku:

JUDr. Michal Malacka

Vážení členové akademické obce Právnické fakulty Univerzity Palackého!

V rámci vysokých škol univerzitního charakteru státní vzdělávací soustavy působí v současné době v České republice čtyři právnické fakulty. Tato situace je standardní a srovnatelná se sou-

sedními zeměmi vzhledem k počtu obyvatel a rozloze naší republiky. Nestandardní je ovšem vzájemné postavení právnických fakult a jejich obsazení z hlediska vědecké garance vzdělávací činnosti.

Právnická fakulta UP v Olomouci vznikala jako instituce, jež měla zaujmout své pevné místo díky specifické povaze a náplni činnosti ve srovnání s jinými právnickými fakultami. Původní specializace měla být zaměřena na přípravu absolventů pro soudcovské povolání. Vzhledem k okolnostem doprovázejícím vývoj fakulty nebyla tato profílace uskutečněna.

Pro naplnění jakéhokoliv specifického projektu je samozřejmě zapotřebí zajištění základních struktur a funkčních mechanismů v oblasti vědecké a také materiální. K tomu, aby Právnická fakulta UP představovala uznávanou a nepochybnitelnou instituci v rámci českého vysokého školství, je nutno realizovat kroky vedoucí k posílení vědeckého potenciálu PF UP, zajištění dostatečných finančních zdrojů pro podporu vědeckého růstu asistentů a odborných asistentů, jejich budoucího působení na PF UP a zamezení odlivu do praxe. Pro specifické zaměření PF UP a její profílaci vzhledem k ostatním právnickým fakultám je potřebná realizace následujících opatření:

1. Restrukturalizace mechanismu vedení PF UP

1.1. Organizace vedení PF UP

V souladu s mechanismy fungujícími na západoevropských univerzitách je zapotřebí restrukturalizovat způsob činnosti vedoucích orgánů PF UP.

V rámci fakulty je potřeba výrazně rozlišit akademickou a vědeckou strukturu od struktury ekonomické.

Je nezbytné zajistit trvalé působení děkana PF UP v rámci koordinace činnosti orgánů fakulty, kde děkan přebírá funkci koordinátora obou organizačních částí – vědecké a ekonomické. Spolu s Akademickým senátem Právnické fakulty UP by měl děkan PF UP představovat její nejdůležitější orgán.

Děkan fakulty musí do budoucna zastávat kontrolní a manažerskou funkci, odpovědnou za plánování základní koncepce rozvoje fakulty a důsledné kontroly jejího dodržování. Zároveň musí představovat spojnicí mezi ekonomickou a vědeckou organizační strukturou.

V současné době je také velmi podhodnocena činnost a význam Akademického senátu PF UP. Tento orgán by měl představovat prostor pro názorovou platformu akademické obce PF UP a fungovat na základě principů demokratické reprezentace. Do oblasti této problematiky spadá také otázka vztahu akademické obce a fakulty jako instituce. Je nezbytné nutně posílit vědomí souzáležitosti členů akademické obce s právnickou fakultou a jejich vzájemný vztah – tedy zajistit podmínky pro dialog a vzájemný respekt.

Různé práce děkana fakulty by se do budoucna měla opírat o rozsahově přesně vymezenou činnost proděkanů pro studijní a pedagogické záležitosti, vědu a výzkum, a organizaci a rozvoj, kteří by na úsech své působnosti odpovídali za pozitivní rozvoj fakulty.

V rámci vedení fakulty je nezbytné nutně zabezpečit paralelní chod ekonomicko-personálního úseku. Zde je nutně zefektivnit činnost tajemníka fakulty, který by byl ve své funkci zodpovědný přímo děkanovi a do jehož kompetence by náležely otázky ekonomicko-správní a personální v rozsahu administrativy a údržby PF UP.

Tato struktura je již formálně nastíněna, ale z funkčního hlediska chybí PF UP organizační řád, přesné vymezení kompetencí a zakotvení odpovědnosti, kterou jednotlivé orgány ponosou.

1.2. Děkan fakulty

Děkan fakulty jako její nejvyšší orgán představuje vrcholnou manažerskou a organizační funkci. Reprezentuje a zastupuje akademickou obec fakulty na půdě univerzity – v rámci jejich organizačních struktur, kde hájí zájmy fakulty a její akademické obce. Dále reprezentuje fakultu v rámci vnitrostátních aktivit, ale také v zahraničních otázkách a projekto- vých strukturách. Spolu s Akademickým senátem PF UP je jako nejvyšší orgán fakulty odpovědný za její vědeckou, vzdělávací a hospodářskou činnost. V této oblasti by měl být činitelem kontrolním a organizačním. Děkan Právnické fakulty UP by do budoucna měl koordinovat činnost Vědecké rady PF UP, jejímž je předsedou. Do pravomoci děkana fakulty náleží také jmenování proděkanů pro jednotlivé sféry činnosti PF UP.

1.2.1. Proděkan PF UP

V oblasti činnosti proděkanů je nutně zabezpečit efektivní činnost vědecké oblasti a oblasti pro studijní a pedagogické záležitosti, zvláštní důraz musí být kladen na činnost proděkana pro organizaci a rozvoj, který spolu s proděkanem pro vědu a výzkum ponese hlavní odpovědnost za naplňování vědeckých a ekonomicko-organizačních programů PF UP.

a) Proděkan pro vědu a výzkum

Vzhledem k tomu, že hlavní náplní každé vysoké školy je především vědecká a vzdělávací činnost, je práce proděkana pro vědu a výzkum velice důležitou oblastí, čemuž musí odpovídat rozsah jeho kompetencí a aktivit, stejně tak jako vědecká fundovanost osoby, která tuto funkci vykonává. Do kompetence proděkana pro vědu a výzkum by měla především spadat činnost v oblasti grantové, činnost v oblasti rigorózního, postgraduálního a dalšího studia, kontrola a zabezpečování publikační činnosti, stejně tak jako koordinace a zabezpečení činnosti vědecké rady a jejích členů. V koordinaci s děkanem PF UP by proděkan pro vědu a výzkum garantoval také nové organizovaný studijní program, blíže zmiňovaný v bodě 1.2.1. c).

b) Proděkan pro studijní a pedagogické záležitosti

Proděkan pro studijní a pedagogické záležitosti ve své vlastní kompetenci řídí a vede činnost studijního oddělení a odpovídá za jeho řádný chod. Mimo organizování výuky v rámci studijního plánu je nutně koordinovat spolupráci proděkana pro studijní a pedagogické záležitosti s proděkanem pro vědu a výzkum a s vědeckou radou.

Velice významným faktorem je spolupráce proděkana pro studijní a pedagogické záležitosti s Akademickým senátem PF UP ve vztahu ke studentské části akademické obce a v souvislosti s výše zmiňovanou problematikou efektivního dialogu.

Do kompetence proděkana pro studijní a pedagogické záležitosti spadá organizace přijímacího řízení a odpovědnost za jeho řádný a legální průběh. Tyto zmíněné oblasti je potřebné zefektivnit a podpořit, což neznamená že zůstanou opomenuty i jiné oblasti kompetence proděkana pro studijní a pedagogické záležitosti, jako například organizování státních závěrečných zkoušek.

c) Proděkan pro organizaci a rozvoj

Do kompetence proděkana pro organizaci a rozvoj by v budoucnu měla náležet podpora, organizace a rozvoj aktivit PF UP, souvisejících s jejím hlavním posláním, ale také aktivit směřujících nad jeho rámec. Mimo interní fakultní normotvorbu bude proděkan pro organizaci a rozvoj zabezpečovat v koordinaci s děkanem činnost směřující k zabezpečení aktivit jdoucích nad rámec hlavního poslání PF UP a ve své podstatě přinášejících finanční efekt, umožňující dostatečnou podporu vědecké činnosti na právnické fakultě. Za účelem vytvoření fungujícího mechanismu efektivních nad rámecových aktivit je potřebné vytvořit či restrukturalizovat pracoviště odpovídající a koordinující následující činnosti:

- Organizace a zabezpečení školení, zejména v rámci státní správy, Advokátní komory ČR a Komory daňových poradců ČR, přičemž je nutně z výše zmiňovaného pracoviště vytvořit fungující školící středisko, které by zabezpečovalo nejen adekvátní školící servis, ale také přísun finančních prostředků na PF UP.
- Do aktivit spadajících pod činnost tohoto centra bude dále náležet školení v oblasti pracovního práva, bezpečnosti práce, práva EU – ve spolupráci s Evropským dokumentačním centrem a katedrou mezinárodního práva. Dále zabezpečování a organizace jazykových kurzů anglického, německého, francouzského jazyka v oblasti právní a odborné terminologie pro širokou veřejnost ve spolupráci s Katedrou jazyků PF UP.
- V kontextu přístupnosti odborné literatury studentům a pracovníkům PF UP je nezbytné nutně v rámci kompetence proděkana pro organizaci a rozvoj zabezpečit a vytvořit podmínky pro vytvoření a etablování prodejny právní a odborné literatury na půdě PF UP.
- V rámci činnosti proděkana pro organizaci a rozvoj bude potřebné vytvořit fungující kooperaci s absolventy PF UP se zvýrazněním jejich podílu na zabezpečování výše uvedených aktivit.
- V rámci rozvoje klinických metod výuky práva bude jistě vhodné skloubit přípravu studentů PF UP na budoucí povolání s poradenskou činností v podobě právní kliniky. V této souvislosti je do budoucna potřebné navázat spolupráci s fundovanými odborníky v oblasti advokacie.

d) Proděkan pro zahraniční styky

V rámci reprezentace Právnické fakulty UP v zahraničí, jejího zapojování se do mezinárodních vědeckých programů a institucí, stejně tak jako podpory a sledování evropské integrace, bude veškerá činnost s touto oblastí související spadat do pravomoci a kompetence děkana PF UP.

V rámci zahraničních aktivit je nutně dále podporovat a strukturálně zabezpečit vydávání mezinárodního právnického časopisu „International Law Review“ v kooperaci s Katedrou jazyků, Vědeckou radou, proděkanem pro vědu a výzkum a zahraničními partnerskými institucemi.

Vzhledem ke specifické profílaci Právnické fakulty UP v Olomouci a jejímu budoucímu vývoji z hlediska její akreditace bude v rámci zahraničních aktivit děkana kladen důraz na zabezpečení a organizaci speciálního studijního programu, organizovaného ve spolupráci s KFU Graz a DU Krems, který by při jeho úspěšném realizování umožňoval studentům Právnické fakulty UP získat po jejím absolvování titul MAS – European Integration. V souvislosti s tímto programem se Právnické fakultě UP nabízí výrazný prostor pro přísun finančních prostředků ze zdrojů EU.

V rámci využití podpůrných fondů a aktivit EU budou organizovány zahraniční stáže jazykové vybavených studentů ve Velké Británii, Německu, Rakousku a Francii v souvislosti s European Credit Transfer System (ECTS). Zahraniční stáže, lépe

PŘEDSTAVUJEME**Doc. Ing. Jiří Blažek, CSc.**

Vážení členové akademické obce, kolegové a kolegyňe!

Protože si vážím vašeho času, dovoluji, abych stručně formuloval nejdůležitější cíle dalšího směřování Právnické fakulty Univerzity Palackého.

Jsem hluboce přesvědčen, že jejich splnění má pro Právnickou fakultu přímo **existenční charakter**. Z toho důvodu se domnívám, že by každý, kdo stane v čele vedení Právnické fakulty, měl tyto cíle přijmout za své.

Patří k nim:

1. V horizontu dvou let úspěšně provést Právnickou fakultu akreditačním řízením.
2. Výrazně posílit personální složení pedagogického sboru Právnické fakulty.
3. Podstatně zvýšit tempo kvalifikačního růstu všech učitelů fakulty.
4. Mimořádnou pozornost věnovat hospodaření fakulty, především růstu mimorozpočtových zdrojů financování fakulty.
5. Urychleně dokončit přípravu kombinovaného bakalářského studijního programu, předložit jej

řečeno jejich nabídky, budou zabezpečovány také pro pedagogické pracovníky fakulty s nabídkou možností jejich dalšího akademického růstu.

1.3. Akademický senát Právnické fakulty UP

Akademický senát Právnické fakulty UP by v budoucnu měl představovat reprezentativní orgán akademické obce PF UP, čemuž by mělo odpovídat nejen jeho složení, ale také činnost směřující k oživení zájmu o dění na půdě PF UP ze strany členů jak studentské, tak také pedagogické části akademické obce.

V tomto směru je nutné zavedení výraznější prezentace činnosti AS PF UP směrem k akademické obci fakulty. Je nutné, aby senátoři akademického senátu zastávali své funkce v duchu jejich účelu, což s sebou nese snahu o zvýraznění zájmu o dění na PF UP nejen ze strany zaměstnanců, ale také z řad studentů.

Je nutné zabezpečit častější svolávání akademické obce fakulty, které musí předcházet výrazná výzva k účasti na ní. Tuto otázku lze řešit veřejnými zasedáními AS PF UP, kde je nutno dát prostor názorům studentů a vědeckých pracovníků. Přípomínky a podněty musejí být reflektovány a neměly by zůstat bez řádné odpovědi či řešení problémů. V tomto kontextu je vhodné prohloubit spolupráci AS PF UP s proděkanem pro studijní a pedagogické záležitosti.

Zároveň je nutné upozornit studentskou část akademické obce na negativní důsledky jejího nezájmu o činnost akademického senátu a důsledky neúčasti na jeho aktivitách, zejména volbách do akademického senátu. Akademický senát PF UP představuje prostor pro výše zmiňovaný dialog a zároveň ohraničuje možnosti studentů ovlivnit chod PF UP.

1.4. Struktura a vedení kateder

Strukturální organizace Právnické fakulty UP je z hlediska vzdělávacího procesu v současné době rozdělena do kateder, které představují určitou alternativu v praxi užívanou zahraničními vysokými školami, kde je vzdělávací proces garantován příslušnými instituty. Přitom je nezbytné, aby v čele kateder či institutů stáli odborníci na právní odvětví, jež jsou jednotlivými katedrami zastřešeny.

Z hlediska vedení kateder je nutné nastolit trend sledování a kontroly dodržování vědeckého růstu

k akreditaci a po úspěšné akreditaci v nejkratší možné lhůtě tento program realizovat.

6. Připravit a obhájit v akreditačním řízení projekt doktorského studijního programu a s tím související možnost realizace rigorózního řízení, zejména pro absolventy Právnické fakulty UP v Olomouci.
7. Dlouhodobě vytvářet podmínky pro habilitační řízení na Právnické fakultě UP v Olomouci.
8. Usilovat a vytvářet podmínky pro výraznější zapojení všech pedagogů fakulty do grantové a publikační činnosti.
9. Vypracovat koncepci budoucího rozvoje Právnické fakulty založené (vedle standardního právního vzdělání) na exkluzivním profilování fakulty, které by umožnilo budoucím absolventům bezproblémové uplatnění v praxi.
10. Výrazně zlepšit úroveň „computerizace“ fakulty a vybraných služeb pro studenty.

V těchto deseti bodech není nic překvapivě nového a senačního. Jejich splnění je předpokladem budoucího fungování fakulty. Vyžaduje to trpělivou, každodenní mravenčí práci. Přál bych si, aby se všichni, kterým osud fakulty leží na srdci, zapojili do kultivované, racionální a věcné diskuse, a pomohli tak hledat, dotvářet a realizovat budoucí podobu Právnické fakulty.

K tomu nabízím své organizační schopnosti, životní zkušenosti, osobní kontakty a nepolepšitelný optimismus.

jejich jednotlivých členů, důsledného odměňování plnění programů vědeckého růstu a současně podporování a taktéž odměňování publikační činnosti členů jednotlivých kateder.

Koordináční činnost vedení kateder a vedení PF UP bude naplní zasedání kolegia děkana, která budou probíhat v pravidelných měsíčních intervalech. Jedenkrát za semestr se seje kolegium děkana na zvláštním zasedání, kde bude hodnocena publikační činnost v rámci jednotlivých kateder, vědecký růst členů těchto kateder a výsledky tohoto hodnocení budou vedením fakulty zohledňovány v systému odměňování hodnocených pracovníků.

Vedoucí kateder budou odpovídat děkanovi fakulty za vědecký růst členů svých kateder a podporu jejich publikační činnosti, přičemž musejí přispívat svým působením v rámci kateder k zamezení odlivu asistentů a odborných asistentů do praxe. V případě pozitivního hodnocení vedení jednotlivých kateder bude tato skutečnost adekvátně zohledňována na výše zmiňovaných semestrálních kolegiích.

2. Akreditace Právnické fakulty UP v Olomouci

Nové akreditační řízení, vztahující se k činnosti Právnické fakulty UP, bude probíhat v souladu s rozhodnutím Akreditační komise MŠMT ČR v roce 2003. Je mylné se domnívat, že bude Právnická fakulta UP v Olomouci pozitivně hodnocena, aniž by splnila veškeré podmínky pro úspěšné akreditační řízení vytyčené Akreditační komisí MŠMT ČR. Je bezpodmínečně nutné představit a doložit program, vedoucí k oprávněné a uznávané existenci čtyř právnických fakult na území ČR, z něhož by bylo možné dovozovat specifické a vysoce ceněné postavení Právnické fakulty UP v Olomouci. Opakovaně je tedy nutné konstatovat:

1. nejdůležitějším posláním Právnické fakulty UP zůstává rozvoj právní vědy a výuky práva,
2. v rámci evropské integrace a evropských struktur je mimořádně důležité zakotvit Právnickou fakultu UP do nadnárodní sítě vzdělávacích institucí,
3. velmi potřebné je zakotvení a zhodnocení vědecké činnosti pracovníků PF UP v rámci sektoru ústředních orgánů státní správy, legislativní činnosti a podpora jejich členství v poradních grémiích a vědeckých institucích,
4. pro podporu vědecké činnosti a pedagogických aktivit je nutné získávat finanční prostředky z alternativních zdrojů.

JUBILEA**Blahopřejeme!**

Na návrh děkana LF UP doc. Č. Čihalíka předala ve středu 9. 5. rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., blahopřejné dopisy dvěma pracovníkům Lékařské fakulty. Jako výraz ocenění dlouholeté činnosti na LF UP je při příležitosti svých životních jubilej obdrželi **doc. MUDr. Květoslava Dostálová, CSc.**, z Ústavu patologické fyziologie LF UP a **prof. RNDr. Stanislav Komenda, DrSc.**, z Ústavu lékařské biofyziky LF UP, jenž v letech 1991–1992 zastával funkci prorektora UP pro vědecko-badatelské záležitosti.

Text a foto -ano-

YDAVATELSTVÍ UP**Dubnová produkce****Fakulta tělesné kultury**

Jirásek, I.: *Prožitek a možné světy*. 1. vyd., 126 s.
Vašendová, J., Neuls, F. (Eds.): *Přehled prezentační činnosti Fakulty tělesné kultury UP za rok 2000* (habilitační, disertační a diplomové práce). 1. vyd., 81 s.

Cyrlometodějská teologická fakulta

Zajícová, L.: *Studia Theologica II*. 1. vyd., 89 s.
Chalupa, P. (editor): *AUPO Theologica Olomucensia*, Volumen 2.

Lékařská fakulta

Lenhart, K.: *Genetika pro účely paternitních expertíz*. 1. vyd., 47 s.
Bouček, J. a kol.: *Obecná psychiatrie*. 1. vyd., 217 s.
Lichnovský, V. a kol.: *Repetitorium histologie*. 3., přepracované vyd., 94 s.
Malínský, J. – Lichnovský, V.: *Přehled embryologie člověka v obrazech*. 2., přeprac. vyd., 177 s.
Petřek, J. a kol.: *Praktikum z fyziologie*. 2., přepracované vyd., 88 s.

Pedagogická fakulta

Valenta, M.: *Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami*. 1. vyd., 260 s.
Ludíková, L.: *Edukace hluchoslepeho dítěte raného věku*. 1. vyd., 96 s.

Přírodovědecká fakulta

Koječká, J. – Koječký, T.: *Matematická analýza pro 1. semestr*. 2., upravené vyd., 208 s.
Kamenický, J. a kol.: *Praktická cvičení z anorganické chemie*. 1. vyd., 66 s.
Dvořáková, I.: *Teoretická elektrotechnika – cvičení*. 2., upravené vyd., 66 s.
Vysoudil, M. (editor): *AUPO Geographica* 36. 1. vyd., 106 s.

Středisko distančního vzdělávání

Bartošek, J.: *Úvod do studia žurnalistiky*. Studijní texty pro distanční studium. 2. vyd., 159 s.

-haupt-

KULTURNÍ PAMÁTKY NA UP

Z galerie olomoucké univerzity (XI)

O tom, že ve správě olomoucké univerzity jsou památkově chráněné nemovitosti i kulturní památky movité, jsme informovali na stránkách Žurnálu UP na počátku loňského roku (viz Žurnál č. 17, roč. 9, str. 8). Tehdy také začal v našem univerzitním týdeníku vycházet seriál komentářů k souboru 22 olejomalb (převážně z období 18. – 19. stol.), které zachycují významné osobnosti duchovního a politického života s úzkým vztahem k olomoucké univerzitě. Tato galerie portrétů (převážně z řad papežů a českých panovníků z rodu Habsburků) byla do roku 1950 umístěna v historické promoční aule bohoslovecké fakulty; po zrušení fakulty byl soubor obrazů ve správě Vlastivědného muzea v Olomouci. Po navrácení původnímu vlastníkově – CMTF – v roce 1996 byl celý soubor (včetně obrazu sv. Cyrila a Metoděje a portrétů našich prvních prezidentů z roku 1937) prohlášen Ministerstvem kultury ČR v roce 1977 za kulturní památku. V průběhu jednoho roku zpracoval doc. J. Fiala, CSc., z Katedry bohemistiky reálie ke všem deseti portrétům první – světské – části souboru, které vyšly v nepravidelných intervalech v číslech 22/9 až 11/10 (Maximilián II., Rudolf II., jeho bratr Matyáš, Ferdinand II., Leopold I., Josef I., Karel IV., Marie Terezie, František I. Lotrinský, Josef II. a František I.); vznikla tak ucelená řada medailonů ve zkratce zachycující osudy českých panovníků z rodu habsburského a habsbursko-lotrinského s poukazem na jejich prolnutí – leckdy ne zcela známé – s osudem hanácké metropole a jejího vysokého učení.

V tomto semestru pokračujeme prezentací této ojedinělé kolekce olejů na plátně – tentokrát jde medailony k portrétům církevních představitelů. Prvním z této řady je Prof. PhDr. Jan Nevěřil.

Prof. PhDr. Jan Nevěřil

Kněz, univerzitní profesor a pak také děkan teologické fakulty, historik, archeolog, znalec a milovník umění Jan Nevěřil se narodil v Hradci u Uničova (nyní osada obce Nová Hradečná) 1. března 1864. Po studiích na C. k. německém státním gymnáziu v Olomouci vstoupil do bohosloveckého semináře a na bohosloveckou fakultu, po jejímž absolvování byl 5. července 1887 vysvěcen na kněze. Po krátkém působení jako kaplan v Odrách a v Olomouci odešel v roce 1895 vyučovat náboženství na C. k. německé reálné gymnázium v Uherském Hradišti.

Svůj volný čas tam věnoval hlavně křesťanskému umění a archeologii. Středem jeho zájmu se stala tzv. otázka velehradská (historický spor o lokalizaci centra Velké Moravy, který vznikl po polovině 19. století). V roce 1902 získal doktorát na filozofické fakultě univerzity ve Vídni. Obhájil práci na téma *Die Gründung und Auflösung der Erzdiözese des hl. Methodius, des Glaubensapostels der Slaven* (Zalo-

žení a zrušení arcidiecéze sv. Metoděje, apoštola víry Slovanů). Když pak na jaře roku 1903, během odvodňovacích prací velehradského kláštera, vzbudily objevené stavební pozůstatky původního cisterciáckého kláštera mimořádný ohlas, bylo Janu Nevěřilovi členy spolku vlasteneckých duchovních a učitelů *Družstvo Velehrad* svěřeno „vedení prvních záměrných a systematických vykopávek“. Jan Nevěřil vedl už tyto vykopávky během odvodňování kláštera, takže se s chutí pustil do soustavného výzkumu, který trval s přestávkami od podzimu 1903 do léta 1906. Výzkum pak byl z důvodu vyčerpání finančních prostředků přerušen. Ale i přes toto poměrně krátkodobé trvání výzkumu lze jeho výsledky hodnotit jako mimořádně úspěšné.

K významným výsledkům bezpochyby patří objev nejstarší společné jídelny mnichů – klášterního refektáře, pak také odkrytí základů původního průčelí kostela se zbytky hlavního portálu, a to ve vzdálenosti 4,1 m před dnešním vchodem do kostela. Ještě dále západním směrem byly objeveny zbytky základů předsíně kostela – ta však byla mladší, dodatečnou přístavbou. Celá délka starého kostela i s předsíní tak činila bezmála 100 m, což znamená, že velehradský klášterní kostel neměl v předhusitském období v délce vážnější konkurenci. Během kopání na východní straně kostela byly objeveny pozůstatky dvou apsid, jež byly během barokizace odstraněny kvůli výchoďům z kostela.

Kromě toho bylo objeveno veliké množství zlomků románské architektury, jako zbytky klenebních žebek, patky a hlavice sloupů, svorníky, zbytky mozaikové dlažby atd. Většina z nich dnes tvoří součást velehradského lapidária.

Nevěřil prováděl také vykopávky ve východní části klášterní zahrady, kde objevil složitý komplex základového a kdysi nadzemního zdiva východní skupiny budov kláštera. Z vykopávek bylo zřejmé, že komplex prodělal časem mnoho stavebních změn a jen stěží se dalo určit několik stavebních fází, které bylo možno jen relativně datovat.

„Výsledky pouhých čtyř výzkumných sezón jsou obdivuhodné. V podstatě umožnily dát odpověď na nejdůležitější sporná místa v půdorysu kláštera. Vyřešily otázku délky klášterního kostela, podoby jeho východního závěru i západního průčelí, objetu klášterní budovy a konečně alespoň z části také bývalého opatského domu, tzv. Starého konventu. Díky spolehlivé dokumentaci nálezů a jejich kritické interpretaci, kterou Jan Nevěřil a Viktor Houdek publikovali v odborném tisku, dostalo se velehradskému klášteru, jako vůbec prvnímu klášternímu objektu u nás, tak podrobného a pečlivého zpracování i patriční odborné popularizace.“

Další a vlastně poslední možnost k archeologickému prozkoumání velehradského kláštera se Nevěřilovi naskytla v červnu 1911, kdy byla kladena nová dlažba v klášterní chodbě. Na základě jednoduchosti slohu objevených částí zdí a jednoho sloupu došel Nevěřil k názoru, že se jedná o památky doby ještě předcisterciácké, tzn. starší než klášter, založený začátkem 13. století. Pozdějším výzkumem však byla dokázána nesprávnost tohoto Nevěřilova názoru.

Nejvýznamnějším jeho objevem v oboru archeologie je bezesporu nalezení základů malého kostelíka v Modré u Velehradu v prosinci 1911. Jeho původ určil do doby počátků křesťanství na Moravě a v Čechách. Připustil, že by mohlo jít o kostel sv. Jana Křtitele. O něm je řeč v listině krále Přemysla Otakara I., který roku 1202 dosvědčuje, že jeho bratr markrabě moravský Vladislav Jindřich koupil od benediktinů v Litomyšli statek u Velehradu, na němž stál kostel sv. Jana, tehdy už ale prázdný a opuštěný. Avšak tento jeho objev upadl pro nedostatečnou publicitu (Našinec, 28. 12. 1911) v zapomnění. Uznání se mu dostalo až v letech 1953–54 díky prof. V. Hrubému, jenž znovu toto místo prozkoumal a potvrdil správnost Nevěřilova určení. O svých archeologických objevech pojednával Nevěřil více-

krát v odborných německých a českých časopisech (viz *Pozůstalost dr. J. Nevěřila*, Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc).

Na gymnáziu v Uherském Hradišti Nevěřil vyučoval ze začátku jen náboženství, později však i filozofickou propedeutiku, stenografii (těsnopis) a češtinu. Jeho činnost učitelská je však neomezovala jen na vyučování a zkoušení. Pořádal četné přednášky na různá témata, zvláště pak týkající se církevního umění a vlastních studijních cest po Itálii, Sicílii, Krétě a Recku, Bulharsku a Cañhradě (Istanbul). Tyto přednášky zpestřoval promítáním množství diapozitivů (*Skioptikobildern*). V promítání diapozitivů při výuce náboženství mu patří prvenství v Rakousku. V tom pokračoval i na svém novém působišti – na bohoslovecké fakultě v Olomouci, kde byl v prosinci 1915 jmenován profesorem církevních dějin. Přednášel také křesťanskou archeologii a dějiny křesťanského umění. Projekčním přístrojem a množstvím diapozitivů, které pro katedru opatřil, učinil tyto předměty pro posluchače zvláště zajímavými (sám měl těch diapozitivů kolem 5000). V tom je velkým vzorem pro pedagogy žijící v dnešní době, kdy je tak velký výběr médií, jejichž pomocí lze probírané učivo nejen zpestřit, ale i lépe a srozumitelněji předat žákům.

Od roku 1904 byl dopisujícím členem vídeňské centrální archeologické komise (K. k. Zentralkommission für Kunst- und historische Denkmale in Wien). Jeho činnost v této komisi je významná tím, že shromáždil údaje o zvonech a varhanách v arcidiecézi Olomouc (r. 1917). Ještě za působení v Uherském Hradišti (v r. 1910) uspořádal v Olomouci instruktivní kurz pro ochranu církevních památek, který měl značný ohlas. Seznamoval tak širší veřejnost z dějinami umění, zvláště církevního a ukazoval na potřebu péče a ochrany našich církevních památek. V letech 1924–25 a 1929–30 byl děkanem Teologické fakulty a dvakrát byl jejím proděkanem. Jan Nevěřil zemřel 9. března 1940 v Olomouci.

- Prameny a literatura:
- Pozůstalost dr. J. Nevěřila; Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc
 - Našinec z 28. 12. 1911, č. 295
 - Nekrolog: Sborník velehradský; r. 1941
 - Programm des k. k. deutschen Staats-Obergymnasiums zu Ungarisch Hradisch; 1895–1915
 - Životopisy a literární činnost přednášejících na bohoslovecké fakultě; 1789–1949; Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc
 - M. Pojsl: Velehrad; Stavební památky bývalého cisterciáckého kláštera, Brno 1990; z téhož díla je vzat i citát
 - J. Nevěřil: Velehrad I; Časopis vlasteneckého spolku muzejního v Olomouci, r. 1904, č. 83
 - V. Houdek: Velehrad II; ČVSM v Olomouci, r. 1904, č. 84
 - J. Nevěřil: Velehrad III; ČVSM v Olomouci, r. 1907, roč. XXIV
- (Článek vznikl v semináři prof. dr. M. Pojsla.)

P. Kroczek

Piotr Kroczek je posluchačem 4. ročníku oboru Křesťanská výchova – německý jazyk na CMTF UP; zpracoval diplomovou práci na téma „Jan Nevěřil, badatel a pedagog“. Tento biografický medailon vznikl pod vedením prof. M. Pojsla na Katedře církevních dějin a dějin křesťanského umění CMTF UP.

Foto archiv VMO

Dobry historik byva pesimista.

Přijít o rozum můžeš, jestliže se vyskytlí takové vnější okolnosti – ovšem jen tehdy, jsou-li pro ztrátu rozumu na tvé straně vůbec nějaké předpoklady.

-kos-

MEZI NÁMI VZDĚLANCI

V memoárově laděné knížce Richarda Zimpricha (narozeneho 13. 10. 1907 v Lanškrouně, zemřelého 20. 8. 1987 v Ulmu, mezi světovými válkami profesora němčiny a angličtiny na německém gymnáziu v Olomouci a poté na gymnáziích v Německé spolkové republice) nazvané „Am Wegesrand“ („Na okraji cesty“) je na stranách 107–108 otištěno vyprávění

„DER OLMÜTZER STUDENTENULK“,

tj. „Olomoucký studentský šprým“, jehož český překlad si dovolím citovat in extenso:

V době, kdy Olomouc ještě byla bedlivě střeženou pevností, současně ale také německým vysokoškolským městem a sídlem c. k. Františkovy univerzity, vyučoval na zdejší lékařské fakultě profesor teoretické medicíny Dr. Franz Virekl [jinak Viereckl, tj. Čtverrohý – moje pozn.] Poněvadž byl jako učitel, zvláště však jako examinator vzhledem ke své přisnoosti velice obáván, zchladil si na něm jednou – jak se popravdě traduje – studentský vtíp žáhu. Stalo se to takto:

Vešlo ve známost, že profesor odcestoval v najemném kočáře a že se do Olomouce vrátí teprve po uzavření všech městských bran a branek, a to Františkovou branou [stávala v Koželušské ulici]. Na tom postavilo několik „spráseženců“ mezi studentstvem svůj plán. Jakmile onoho večera napochodoval službu konající důstojník se svým muštvem do stráže u Františkovy brány, objevil se před branou skvostný kočár s vybraně oděným pánem jako cestující dožadujícím se vstupu do města. Stráž provolala obvyklé „Kdo tam?“ Odpověď „Profesor Eineckl [Jednorohý]!“ vojáka uspokojila, vůz byl propuštěn a projel branou.

PŘEČETLI JSME ZA VÁS

Na děkana kandiduje nejmladší uchazeč v dějinách univerzity

Je mu necelých osmadvacet let, před čtyřmi lety dostudoval olomouckou Právnickou fakultu a nyní zde kandiduje na děkana. Právnickovi Michalu Malackovi se tak podařilo překonat dosavadní věkovou hranici uchazečů o místa šéfů fakult v dějinách olomoucké univerzity. Ve vedoucích funkcích vysoké školy přitom není nováčkem. Od svých pětadvaceti let zastává místo proděkana pro zahraniční styky.

Maděho právníka, který se ve volebním klání utká ve čtvrtek se současným děkanem fakulty Jiřím Blažkem, navrhl na kandidaturu tamní student. „Po diskusí se studenty jsem to vzal. Mám k právnické fakultě osobní vztah, vidím zdejší problémy a mám pocit, že znám i řešení. Celosvětovým trendem je, že vedoucí pozice zastává manažer,“ míní mladý muž, který vystudoval práva také v Rakousku. Přesto sám podotýká, že reakce na jeho věk jsou rozporuplné. „Věk je problematický, ale musím okolí přesvědčit, že jsem člověkem na svém místě. Na zahraničních cestách se mi to podařilo, i když můj věk občas vzbuzoval úsměvy,“ podotkl Malacka. (České noviny, 15. 5. 2001)

Když padly hradby, stěhovala se elita k parkům

Kdo něco v Olomouci znamenal, bydlel v minulosti hlavně v domech okolo Horního a Dolního náměstí. Jakmile však padly hradby, něstská elita se začala stěhovat i do blízkosti parků. Před první světovou válkou si bohatí Olomoučané nechali postavit secesní vily v dnešní Videňské ulici a v dalších desetiletích se stěhovali do Úřednické čtvrti. Ta vznikala v okolí dnešní ulice Na Vozovce a Šibeníku. „Bydlel tam třeba architekt Šlapeta, sochař Pelikán, Heikornové, kteří založili Milo,“ vyjmenoval některé známé obyvatelé olomoucké úřednické čtvrti historik Miloš Trapl. (Z rozhovoru pro středomoravskou přílohu MFD 23. 3. 2001)

Krátce nato přijel k Františkově bráně další skvostný kočár. Musel zastavit a na otázku, kdo požaduje vstup, zazněla z kočáru odpověď: „Univerzitní profesor Zwiweckl [Dvourohý]!“ Rovněž tento návštěvník směl bez průtahů vjet do Olomouce.

Když do města hodlal vjet třetí kočár s profesorem Dreiecklem [Trojrohým], strážný zkoprněl a zavolal ze strážnice poručíka. Po delším vyjednávání pohrozil údajný profesor, že si bude stěžovat, poručík se zalekl opletaček s nadřizenými a propustil kočár do města. Nařídil však vzápětí strážnému: „Pokud se teď někdo objeví a prohlásí, že se jmenuje Viereckl [Čtverrohý], půjde bez cavyků za katr!“

A tak se krátce nato stalo, že k bráně dorazil skutečný profesor a sdělil své jméno. Důstojník, jenž usoudil, že se stal obětí nemístného vtípkování, spustil na vyděšeného učence hromobití, vzal si ho do prádla a udělal s ním krátký proces. Nechal odvést profesora Virekla vojenskou stráží na hlavní strážnici, kde musel „bručet“ až do rána. Rektor Magnificus vynaložil pak veškeré úsilí na to, aby celou záležitost objasnil a uvedl vše do pořádku.

Ano, taková byla olomoucká akademická mládež! Nebyla lepší ani horší nežli akademická omladina v Jeně či v Lipsku. Není ale známo, zda profesor Virekl, dostav „za vyučenou“, examinoval nadále shovívavěji.

K historice vylíčené Richardem Zimprichem mohu dodat, že na medicínsko-chirurgickém učení olomouckého lycea a (od roku 1827) Františkovy univerzity v Olomouci vskukku počínaje rokem 1820 působil jako profesor obecné a praktické medicíny Med. Dr. Franz Vireckl, (narozený r. 1784 v Uhošfa- nech) – přednášel úvod do chirurgického studia, fyziologii a všeobecnou terapii, jakož i dietetiku, lékařskou chirurgii, zdravotvědu a úvod do vystavování receptů; zemřel v Olomouci 5. června 1828 na tuberkulózu průdušnic.

Citovaná humoreska má však pozoruhodné literární souvislosti, jež zůstaly R. Zimprichovi utajeny. V jádru totožný příběh je totiž základem veseloherní jednoaktovky českého obrozeneckého dramatika Václava Klimenta Klicpery (nar. 23. 11. 1792 v Chlumci nad Cidlinou – zemř. 15. 9. 1859 v Praze) „Rohovin Čtverrohý“. Podle „Dějin českého divadla II“ (Praha 1969) „Rohovina Čtverrohého“ napsal dramatik asi také v roce 1817 (knižně 1825). Vytvořil prý jej

o prázdninách a za dvacet čtyři hodiny, neboť bylo třeba chlumeckým divákům, když odmítly v divadle vystoupit, rychle dokázat, že hrát se dá i bez nich. Šírává sociální ironie této anekdotické aktovky, již také dříve literárně zpracované, ženské role skutečně nepotřebuje.“ S olomouckým profesorem medicíny Franzem Vierecklem spojuje Klicperova Rohovina Čtverrohého okolnost, že Rohovin Čtverrohý je ranhojič, ale navíc maloměstský starosta, majitel dvora a bělidla, bařipán „pět set liber těžký“, šosák, domýšlivec a hlupák, jehož způsobem výše popsaným v Drážďanech zesměšní a o sto vsazených dukátů připraví tři mladí malíři, Čížek, Stehlik a Čečetka (Klicperova s oblibou dával svým postavám ptačí jména). Už Klicperův žák a následovník, neméně plodný a významný dramatik Josef Kajetán Tyl (nar. 4. 2. 1808 v Kutné Hoře, zemř. 13. 7. 1856 v Plzni), konstatoval, že Klicperův Rohovin Čtverrohý je v mnohém ohledu inspirován Shakespearovým Falstaffem.

Zbývá zjistit, jaká literární předloha se skrývá v pozadí Klicperovy aktovky, neboť „Dějiny českého divadla II“ více informací na to téma neposkytují. Vladimír Justl uvádí ve své monografii „Václav Kliment Klicpera“ (Praha 1960), že „Rohovin Čtverrohý“ vychází „z anekdotické povídky J[ohanna] Chr[istiana] L[udwiga] Hakena [nar. 25. 3. 1767, zemř. jako evangelický kněz v Treptowě 5. 6. 1835], Kan man, was man will? [Může se, co se chce?]. Klicpera se však držel předlohy jen velmi volně. Tak u Hakena není např. Rohovin nadutým a omezeným maloměstským mluvkou, Klicpera přidal Matyáše Leika, Hakenova hraběte, který Rohovina napálí, zaměnil za prosté, ale hrdé české malíře, německou anekdotickou povídku proměnil v útočnou hru s dosahem kritickým.“

Je tedy zřejmé, že Richard Zimprich navlékl německou anekdotu založenou na příjmení Viereckl (na rozdíl od Klicperou uměle vytvořeného příjmení Čtverrohý nijak vzácném, např. v pražském telefonním seznamu se vyskytuje paní Isabella Vierecklová) do olomouckého kroje, byv podněcen k této kreaci existencí olomouckého profesora Med. Dr. Franze Vireckla. „Der Olmützer Studentenulk“ je tudíž (stejně jako německá povídka J. Chr. L. Hakena a její česká dramatická adaptace z pera V. K. Klicpery) čirou literární fikcí.

J. Fiala

ZKUŠENOSTI ZE ZAHRANIČÍ

O studijním pobytu v Japonsku

MUDr. V. Raclavský, Ph.D., z Ústavu biologie LF UP vyprávěl na pracovní schůzi Biologické společnosti v Olomouci o svém ročním pobytu v Japonsku.

Dostal se tam díky Japonské společnosti pro podporu vědy, která získává prostředky převážně ze státních, ale i ze soukromých zdrojů. Obdržel od ní postdoktorandský grant na roční pracovní pobyt. Čtenáře může zajímat, že nadace je obdobou naší Grantové agentury a disponuje ročně cca 135 mld. jenů (přibližně 45 mld. Kč), z nichž rozděljuje 17 mld. na postdoktorandské granty a 22 mld. na specifické programy. Na správu vynakládá asi 300 mil. jenů (přibližně 100 mil. Kč).

Základní podmínkou pro možnost ucházet se o grant nadace je samozřejmě navázaná spolupráce a zájem partnerského pracoviště v Japonsku. Kontakt mu na základě společných zájmů ve Výzkumném centru pro patogenní houby a mikrobiální toxikózy při Lékařské fakultě Univerzity v Chibě zprostředkovala doc. M. Kopecká, která v Chibě působila jako hostující profesor.

Výzkumné centrum je spíše skromné, šestipodlažní budova se 31 stálými zaměstnanci. Laboratoř, ve které působil, má v čele profesora, kromě něho zde působí jeden docent, jeden graduovaný výzkumný pracovník, jeden postdoktorand, jedna laborantka, tři doktorandi, tři studenti a proměnlivý počet zahraničních stážistů. Přestože se říká, že věda je mezinárodní, japonská kultura je velmi specifická

a to se v různé míře promítá i do chodu univerzit. Vše funguje podle nepsaných pravidel etikety, která jsou poměrně komplikovaná, takže cizinec čelí různým úskalím i při běžné komunikaci. Každému zájemci o pracovní nebo studijní pobyt v Japonsku lze doporučit, aby se předem informoval u zkušenějších a nejlépe si získal od cizinců reference na konkrétní pracoviště, kam míří. Bude-li mít štěstí, nebude muset pracovat každý víkend a získá i další privilegia. Obecně lze říct, že v japonské společnosti jsou na prvních místech prospěch kolektivu (celku) a zachování harmonie v kolektivu. Proto např. jakákoliv změna v chodu laboratoře musí být nejdříve individuálně projednána se všemi, kterých se může dotknout, přičemž je pečlivě nasloucháno všem připomínkám. Ne ve všem lze samozřejmě nalézt dokonalou shodu, každý musí často alespoň v něčem ustoupit, ale výsledkem je – alespoň vnějšíkově – harmonie. Má to samozřejmě velkou nevýhodu, protože Japonci tráví těmito diskusemi hodně času a systém je nepružný. Na druhé straně jednou vyjednané řešení není zpochybňováno.

Výzkumným polem dr. Raclavského jsou signální dráhy u kvasinky *Saccharomyces cerevisiae*. V molekulární biologii je to modelový organismus první třídy, něco jako laboratorní myš. Na japonském pracovišti se zabýval rolí jedné z těchto drah v regulaci buněčného cyklu u jiné kvasinky – *Cryptococcus neoformans* – která vyvolává závažná

Na cestu tisíciletím...

365 myšlenek pro 365 dní

Se stejnojmenného kalendáře pro rok 2001 autorů F. Mezihořáka, A. Nelešovské a H. Ševčíkové:

Květen 2001

Po 21

Albrecht Dürer (*1471): *Skutečně, umění vězí v přírodě. Kdo ji dovede vytrhnout, má je.*

Út 22

Johannes R. Becher (*1891): *Člověk potřebuje člověka, aby se stal člověkem.*

St 23

Henrik Ibsen (†1906): *Přátelé jsou nebezpeční. Ne tak kvůli tomu, co vás nutí dělat, spíše kvůli tomu, co vám dělat brání.*

Čt 24

Ludwig Börne (*1786): *Stručnost je vlastnost, která chrání špatné dílo před přísnými výtkami a čtenáře před nudou.*

Pá 25

Vasilij O. Kličevskij (†1911): *Silná slova nejsou ještě argumenty.*

So 26

František Palacký (†1876): *Kdykoli jsme vítězili, dalo se to pokaždé více převahou ducha nežli mocí fyzickou.*

Ne 27

Přistoupil k mářám a dotkl se jich. Řekl: „Chlapče, pravím ti, vstaň!“ Mrtvý se posadil a začal mluvit.

-red-

... A TENTO TÝDEN...

21. – 22. KVĚTEN

Fakulta tělesné kultury: Humanitní základy kinantropologických studií. Mezinárodní konference. Pořádá Centrum humanitních studií a olympismu Katedry kinantropologie FTK.

22. KVĚTEN

Katedra experimentální fyziky PŘF UP, tř. Svobody 26, 14 hod.: J. Vrána – *Chromosome Analysis and Sorting Using Flow Cytometry*. Odborný seminář pořádaný Katedrou experimentální fyziky PŘF UP, oddělení biofyziky.

23. – 25. KVĚTEN

Kouty nad Desnou: XI. Rozmaričovy soudně lékařské pracovní dny. Pořádá Ústav soudního lékařství a medicinského práva LF UP.

25. KVĚTEN

Muzeum umění, 16 hod.: Komorní koncert studentů Katedry hudební výchovy PdF UP. Pořádá Muzeum umění.

-red-

onemocnění především u osob s oslabenou obranyschopností (např. pacienti s AIDS, příp. s nádorovými onemocněními). Podařilo se mu vyvinout metodu synchronizace buněčného cyklu kryptokoka, studoval vliv inhibitoru cyklin-dependentních kináz na cyklus u kryptokoka a vliv aktivátoru PKC1-dráhy Ryluxu BSU. Usiloval také o klonování homologa Mpk1-kinázy, kterého u kryptokoka detekoval, ale do konce pobytu se už tuto práci nepodařilo dokončit. Práce pokračuje na dálku a z pobytu vzniknou tři publikace v mezinárodních časopisech.

Druhou část svého sdělení věnoval dr. Raclavský vzpomínkám na zajímavou kulturu a přírodu. Na diapozitivních ukázal tradiční japonské zahrady, kterých je v Japonsku mnohem méně, než by se dalo předpokládat z cestopisných snímků, tradiční dubnové večírky zaměstnaneckých kolektivů pod kvetou-

Diskuse, názory, ohlasy

Ad 36. ročník Academia filmu Olomouc 2001

V příloze věnované Academia filmu Olomouc (Žurnál č. 26) jsme uveřejnili bilanční článek předsedy poroty J. Čulíka nazvaný *Kontroverze, která vznikla na letošním Academia filmu, byla plodná, v němž znovu vyjádřil (hodnocení uveřejňoval v průběhu festivalu v Britských listech) své výtky na adresu českých dokumentárních filmů, především pak z produkce České televize.*

Na tuto kritiku zareagovala svým dopisem na sekretariát AFO Olga Strusková, režisérka soutěžního snímku *Jeden chromozom navíc* (ČR 2001), pojednávajícím o dětech s Downovým syndromem. Piše v něm:

„Právě jsem se vrátila ze zahraničí a doslechla se, jak „hodnotil“ české soutěžní příspěvky jistý pan Čulík. Je mi z toho smutno a hlavně je mi to líto kvůli rodičům dětí, které v mém filmu účinkují, neboť těch se jeho trpká slova dotkla nejvíc. Už kvůli nim nemohu jeho výpady proti všem a proti všemu přejít mlčením, a tak

jsem se včera dohodla s M. Skybou, že zareaguji otevřeným dopisem v příštím čísle Zpravodaje FITESU.

Možná si teď něco pomyslíte o „potřežené huse“, ale já se tak necítím, neboť ani nevím, jestli ten člověk viděl můj film, či nějaký jiný. V jeho kritických řádcích se totiž objevila informace, že film byl vyroben v roce 2000 a měl 23 minut, což není pravda. Považuji to za velmi neprofesionální přístup, vzhledem k tomu, že jsem sama v porotách několika prestižních mezinárodních festivalů zasedala. Ono se ale v jeho případě o profesionálním přístupu nedá vůbec hovořit. Podle toho, co jsem si dodatečně přečetla, bylo cílem jeho kritiky znemožnit českou produkci, hlavně pak produkci ČT. Divím se, že na jeho výpady nezareagovala programová ředitelka, neboť svými tvrdými slovy shodil především práci výběrové komise. Doufám, že si v příštích ročnících nenecháte zkazit svůj dobrý vkus radami někoho takového, jako je pan Čulík.“

-red-

Fejeton

Bohyně Náhody Tyché varuje: Antibiotika, nebo aspirín?

Nová doba je novou zejména novými technologiemi. Ty ji definují a vymezují. Po nějakém postmodernismu už dávno neštěkne pes – ale výpočetní technika bude stále nezpochybnitelně ovlivňovat náš život, naše jednání, práci a výkony.

Jenomže i na tyto vysoce sofistikované technologie nasedají časem komplikace, dané zejména tím, že lidem nestačí, co všechno se může – chtěli by nad toto možné (jakkoli nesmírné) ještě cosi navíc. Chtěli by, aby se toto možné používalo i v situacích, kdy to možné není. Nechtějí pochopit, že každá sebevíc vynalézavá technologie a metody její aplikace mají svá přirozená omezení. Všechno, co je, je k něčemu, na něco, kvůli něčemu, pro něco. Každý lék má svou oblast indikace a oblast kontraindikace. Oblast, kde může léčit, a jinou, kde může uškodit.

Modelová je přitom pozice milující matky, která je odhodlána žalovat ošetřujícího lékaře za to, že jejím dítěti předepsal pouhý aspirín, když jsou tu přece antibiotika. A může jí ten lékař vysvětlovat svatě i zlatě, že na potíže jejího potomka se aplikace antibiotik nehodí, protože by neměla zabrat. Podle všech dostupných lékařských znalostí.

A tak dost často tyraný lékař nakonec pokrčí rameny a antibiotika předepíše. Nerad, ale přece. Aby měl pokoj. A organismus dítěte je zbytečně zatěžován něčím, co mu nepomůže – co vlastně pomůže jenom jeho matce, a to k pocitu, že pro své dítě učinila něco opravdu hodnotného. Překonala úzkoprsost lékaře – šetřilka.

Jenomže scénické obsazení na jevištní točbě života bývá velmi pestré. Týž lékař, kterému zkazila náladu matka dožadující se nepřipadně penicilínu, přichází po čase ke statistikovi se svými daty.

A protože si docela nedávno přečetl v odborném časopise článek s tematikou podobnou tomu, který on sám plánuje napsat, článek, ve kterém byla použita statistická metoda se zajímavým a slibně znějícím názvem, žádá, aby i jeho data byla takto statistikem ošetřena.

A role se docela nenápadně vymění. Lékař odmítá naslouchat statistikovu vysvětlování, že jsou tu určité důvody, které činí použití oné lákové metody nevhodným. Vždyť software tu přece je – tak proč ho nepoužít? Zatracený statistik – suchar, který si možná tyhle lepší metody šetří pro své známé a snad i rodinné příslušníky – a jiné klienty by odbyl pár desítkami korelačních koeficientů. Tak to teda ne!

A trvá na aplikaci vybrané multivariální metody, přestože se statistik došuje, že při takhle skromném rozsahu souboru dat je ona metoda nestabilní a její výsledky jsou v podstatě hrou náhodných čísel.

Marně se chudák statistik zapřísahá, že každá své cti dbalá redakce odborného časopisu práci na takových výsledcích založenou vrátí. A co ještě – chudáka statistika bude od té chvíle považovat za profesionálně nekompetentního.

Dopadne to samozřejmě stejně jako v případě oné přepečlivé matky. Lékař dostane své neadekvátní zpracování, stejně jako dítě dostalo svá nevhodná antibiotika.

A nikoho ani nenápadně, jak snadné je vyměnit si životní role – aby ten, kdo ještě včera hrál Jenička v pohádce O perníkové chaloupce, si zítra zahrál ve stejné pohádce babu Jagu.

S. Komenda

Milionová soutěž

Redakce Žurnálu UP a webových stránek UP vyhlašuje soutěž pro všechny členy univerzitní obce UP, jejímž cílem je **zachytit milionte nebo jemu nejbližší (vyšší) číslo na počítadle úvodní internetové stránky UP www.upol.cz**. Chcete-li se soutěže zúčastnit, sledujte, jak počet návštěv narůstá. V době uzavěrky tohoto čísla se počet návštěv přiblížil číslu

795 823.

A jak prokážete, že jste „milionářem“? Vytiskněte úvodní internetovou stránku UP s údajem na počítadle a přineste ji do redakce Žurnálu UP. Vyhraje ten, kdo zachytí číslo 1 000 000 nebo nejbližší vyšší.

A výhra? Nechejte se překvapit.

Hodně štěstí přejí

redakce ŽUP a www.up.

-mh-